

Anders georganiseerde sport, mee bewegen?

Een kwalitatief onderzoek naar de betekenis die beleidsambtenaren sport geven aan anders georganiseerde sport

Universiteit Utrecht

Anders georganiseerde sport, mee bewegen?

Een kwalitatief onderzoek naar de betekenis die beleidsambtenaren sport geven aan anders georganiseerde sport

Amsterdam, Juni 2018

Universiteit Utrecht

Utrechtse School voor Bestuurs- en Organiseringswetenschap (USBO) Master Sportbeleid en Sportmanagement

Auteur: Querian Eijgensteijn

Studentnummer: 5861659

Begeleidster: Evelien Vink (Universiteit Utrecht)

Tweede lezer: Dr. Inge Claringbould (Universiteit Utrecht)

Opdrachtgever: Rick Brounen (Vereniging sport en gemeenten)

VOORWOORD

Via dit voorwoord wil ik een aantal mensen bedanken die hebben bijgedragen aan deze scriptie en aan mijn ontwikkeling tijdens het scriptieproces. Het zal jullie niet verbazen dat zelfs in dit dankwoord (anders georganiseerde) sport terugkomt.

Tijdens het scriptieproces heb ik mij voorbereid op mijn eerste triatlon. Het eerste onderdeel (het zwemmen) was voor mij nieuw, en vroeg om technische vaardigheden. Dit gold ook voor het doen van kwalitatief onderzoek. Ik heb het hoofd boven water weten te houden met dank aan de kritische, precieze en snelle feedback van mijn begeleidster en tweede lezer (Evelien Vink en Inge Claringbould).

Het tweede onderdeel van de triatlon (het wielrennen) beheers ik het best en vind ik het leukst. Hierin zie ik gelijkenissen met het afnemen van de interviews, wat in deze scriptie voorspoedig is verlopen, en waarbij ik heb genoten van de leerzame en prettige interacties met respondenten. Hiervoor wil ik zowel de respondenten zelf als de mensen die hebben bijgedragen aan het in contact komen met deze respondenten bedanken. Hieraan heeft de VSG enorm bijgedragen.

Het laatste onderdeel van de triatlon (het hardlopen) heb ik als het zwaarst ervaren, maar ik bleef gemotiveerd om de finish te halen. In mijn scriptie heeft de verslaglegging veel aandacht gevraagd, en diverse naaste supporters hebben mij geholpen tot de streep.

Bedankt voor jullie bijdrage in dit scriptieproces. Op naar de volgende triatlon!

SAMENVATTING

Aanleiding: Er is sprake van een toenemende importantie van sport voor de maatschappij. Dit belang, dat aan sport wordt gehecht, is te verklaren vanuit de grote omvang van de sector en de functie van sport als middel voor maatschappelijke doelen. Echter het sportlandschap verandert; de sportdeelname stijgt door de opkomst van anders georganiseerde sport, maar georganiseerde sportdeelname blijft achter. De opkomst van anders georganiseerde sport, sport buiten verenigingen om, zorgt voor nieuwe vraagstukken waar beleidsambtenaren mee moeten omgaan. Deze vraagstukken gaan onder meer over het veranderende gebruik van de openbare ruimte, de accommodaties die gemeenten beheren, nieuwe gesprekspartners zoals commerciële aanbieders van anders georganiseerde sport met wie zij te maken krijgen en nieuwe behoeften van de burgers. Om te achterhalen hoe de gemeenten omgaan met deze nieuwe vraagstukken is het belangrijk om inzicht te krijgen in de kijk van beleidsambtenaren sport op de opkomende sportvorm: anders georganiseerde sport.

Doelstelling: Het specifieke doel van deze scriptie is het doorgronden van de betekenis die beleidsambtenaren sport geven aan de anders georganiseerde sport. Hierbij ligt de focus op: **1.** de opkomst van anders georganiseerde sport; **2.** de anders georganiseerde sport als mogelijk middel voor het bereiken van maatschappelijke doelen; **3.** de rol van de beleidsambtenaar sport ten aanzien van anders georganiseerde sport.

Vraagstelling: Bovenstaande doelstelling leidt tot de volgende onderzoeksvraag: Welke betekenis geven beleidsambtenaren sport aan anders georganiseerde sport?

Methode: Om tot een antwoord te komen op deze vraag zijn in dit kwalitatieve onderzoek 4 open interviews en 10 semigestructureerde interviews afgenomen bij beleidsambtenaren sport. In dit onderzoek ben ik uitgegaan van een interpretivistische benadering. Ten behoeve van de analyse is een theoretisch kader samengesteld waarin het concept betekenisgeving is gerelateerd aan theorie op macroniveau (individualisering van de maatschappij), mesoniveau (taakopvatting van de gemeente) en microniveau (het individu in de functie beleidsambtenaar sport).

Conclusie: Via bovenstaande methode zijn de volgende conclusies getrokken. Beleidsambtenaren zien de opkomst van anders georganiseerde sport als een uiting van de behoefte van burgers om ongebonden te sporten. Kijkend naar de maatschappelijke waarde die aan deze opkomst wordt toegekend, heeft elk sportverband binnen de anders georganiseerde sport (de individuele sporter, de ongebonden groep sporters en de commerciële sport) eigen kenmerken. Allen dragen bij aan sport- en beweeg participatie, maar enkel aan ongebonden groepen worden sociale waarden toegekend. De sportverbanden worden door beleidsambtenaren gerelateerd aan gezondheidsbevordering, maar er zijn ook beleidsambtenaren die zich kritisch uiten over de kwaliteit van het commercieel sportaanbod ten aanzien van de gezondheidsdoelstellingen. Een aantal respondenten geeft aan niet of nauwelijks samen te werken met commerciële aanbieders, waar anderen juist constructies bedenken om, ondanks beperkingen door de Wet Markt en Overheid, samen te werken met deze partijen. Als er naar de opvattingen van de beleidsambtenaren sport op hun eigen rol wordt gekeken, valt op dat er relatief weinig aandacht uitgaat naar anders georganiseerde sport. Zowel een beperkte noodzaak voor ondersteuning als beperkte mogelijkheden hiertoe worden als verklaring gegeven. Beleidsambtenaren sport lijken ofwel een loslatende ofwel een stimulerende rol aan te nemen ten aanzien van de verschillende anders georganiseerde sportverbanden.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	6
1.1. INLEIDING OP (ANDERS) GEORGANISEERDE SPORT IN DE MAATSCHAPPIJ	6
1.2. DOELSTELLING EN VRAAGSTELLING.....	7
1.3. DEFINITIE VAN DE CONCEPTEN	8
1.4. RELEVANTIE.....	9
1.5. OPBOUW VAN DE SCRIPTIE.....	11
2. METHODE.....	12
2.1. MIJN ONDERZOEKSPERSPECTIEF	12
2.1.1. Een interpretivistische kijk als onderzoeksperspectief.....	12
2.2. DATA VERZAMELING	13
2.2.1. Methode	13
2.2.2. Onderzoekseenheden	15
2.3. DATA-ANALYSE	18
2.3.1. Data-analyse als verdieping op de resultaten	18
2.4. KWALITEIT VAN HET ONDERZOEK	19
2.4.1. Betrouwbaarheid van de methoden en meetinstrumenten.....	19
2.4.2. Validiteit van de interpretaties en resultaten	20
2.5. DE ONDERZOEKER ALS ACTOR BINNEN HET ONDERZOEK	21
3. THEORETISCH KADER.....	22
3.1. BETEKENISGEVING	22
3.2. BELEIDSAMBTENAREN EN BETEKENISGEVING	24
3.2.1. De maatschappelijke context van individualisering.....	24
3.2.2. De context van de gemeentelijke taakopvatting	25
3.2.3. De context van schaarse middelen	28
3.2.4. Het individu in de functie van beleidsambtenaar.....	28
3.2.5. Aandacht in het sportbeleid	30
4. RESULTATEN EN ANALYSE	31
4.1. DE OPKOMST VAN ANDERS GEORGANISEERDE SPORT.....	31
4.1.1. Anders georganiseerde sport als uiting van de behoefte aan ongebondenheid	31
4.1.2. De opkomst van anders georganiseerde sport hangt af van diverse factoren.....	32
4.2. ANDERS GEORGANISEERDE SPORT ALS MIDDEL VOOR MAATSCHAPPELIJKE DOELEN.....	33
4.2.1. Het maakt niet uit hoe je sport en beweegt, als je maar sport en beweegt, toch?	33
4.2.2. De kijk op individuele sport en ongebonden sportgroepen, als middel voor maatschappelijke doelen	34
4.2.3. De kijk op commerciële sportscholen als middel voor maatschappelijke doelen	35
4.3. DE KIJK OP DE ROL VAN DE BELEIDSAMBTENAAR TEN AANZIEN VAN ANDERS GEORGANISEERDE SPORT.....	39
4.3.1. Er wordt minder aandacht besteed aan anders georganiseerde sport, ten opzichte van georganiseerde sport.....	39
4.3.2. Beleidsambtenaren sport besteden aandacht aan goede openbare ruimte	40
4.3.3. Drie redenen waarom er weinig aandacht wordt besteed aan anders georganiseerde sport.....	41
5. CONCLUSIE	45
5.1. BEANTWOORDING VAN DE ONDERZOEKSVRAGEN.....	45
5.2. AANBEVELINGEN.....	47
5.2.1. Wetenschappelijke aanbevelingen.....	47
5.2.1. Praktische aanbevelingen.....	48
6. REFLECTIE.....	49
7. LITERATUURLIJST.....	51

1. INLEIDING

Voorliggend onderzoek gaat over de betekenis die beleidsambtenaren geven aan anders georganiseerde sport. In dit hoofdstuk worden de aanleiding, doelstelling & vraagstelling, belangrijke concepten en relevantie van het onderzoek besproken.

1.1. Inleiding op (anders) georganiseerde sport in de maatschappij

Sport heeft een belangrijke plaats in de huidige maatschappij. Door enorme deelnemersaantallen (van breedtesport tot topsport) en organisatoren (vrijwillig en professioneel) is sport een *omvangrijke maatschappelijke sector* geworden (Breedveld, Elling, Hoekman, & Schaars, 2016, p. 9). Nederland kent maar liefst acht miljoen sportbeoefenaars (Breedveld, 2014), waarvan de helft wekelijks sport en bijna één op de drie lid van een sportvereniging is. In de organisatie van sport zijn circa anderhalf miljoen vrijwilligers en circa 130.000 professionals werkzaam. Bezoekers aan sportevenementen geven per jaar circa één miljard euro uit en in totaal gaat binnen de sportsector circa 11,5 miljard om aan goederen en diensten. Daarnaast behoren sportuitzendingen al jaren tot de meest bekeken televisieprogramma's en ook topsportevenementen kennen een onverminderde grote publieke belangstelling (Breedveld e.a., 2016, p. 10). Tevens zetten de Rijksoverheid en gemeenten sport steeds meer in *als middel* om maatschappelijke doelstellingen te behalen (Arends, 2017; Breedveld e.a., 2016; Theeboom, 1998). Sport wordt ingezet ten behoeve van de gezondheid (Breedveld e.a., 2016; Theeboom, 1998) en sociale participatie/binding/integratie (Breedveld e.a., 2016, p. 10). Volgens de Rijksoverheid bevordert sport de gezondheid en brengt het plezier, trots en saamhorigheid met zich mee (Rijksoverheid, 2017a).

Het sportlandschap is echter in ontwikkeling. Naast het toenemende aantal sportbeoefenaars in de afgelopen vijftig jaar (Breedveld, 2014) is de wijze waarop sporten worden beoefend veranderd. Het sporten buiten verenigingen om, *anders georganiseerde sport*, heeft een grote vlucht genomen, terwijl het aantal sportbeoefenaars binnen verenigingsverband redelijk constant is gebleven. Slechts 15% van de totale sportdeelname vindt nog in verenigingsverband plaats (van den Dool, 2016), terwijl het commercieel sportaanbod, zoals het aanbod van sportscholen en sportinstructeurs in parken en bossen, stijgt (Vosman, 2013). De Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), tevens opdrachtgever van dit onderzoek, wil gemeenten ondersteunen in de omgang met bovenstaande ontwikkelingen. De vraag is hoe de gemeenten moeten en kunnen inspelen op de opkomst van anders georganiseerde sport.

Afgaande op het reageerakkoord van het kabinet Rutte III lijkt de landelijke overheid voornamelijk te blijven investeren in georganiseerde sport. In het reageerakkoord komt naar voren dat de sport aandacht verdient, waarbij sportbonden en een bloeiend verenigingsleven een centrale positie hebben (Rijksoverheid, 2017b). Dit *“te meer omdat bonden en verenigingen het steeds lastiger hebben om vrijwilligers te vinden en de financiële mogelijkheden voor verdere professionalisering van de breedte- en topsport beperkingen kennen”* (Rijksoverheid, 2017b). Ondertussen ligt een groot deel van de verantwoordelijkheid over het sportaanbod bij de gemeenten, mede doordat er vanuit het Rijk gekozen wordt voor decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden (Hoekman & Van der Maat, 2016, p. 11). Daarnaast hebben gemeenten een belangrijke rol in het sportbeleid als de centrale schakel tussen de landelijke overheid en de lokale sportsector. Specifiek zijn de *beleidsambtenaren sport* verantwoordelijk voor de

implementatie van het beleid van de portefeuille sport. De vraag is hoe zij omgaan met de ontwikkelingen in het sportlandschap. Hoe kijken zij bijvoorbeeld naar de gevolgen van de genoemde veranderende vormen van sportdeelname? Veelal vindt anders georganiseerde sport plaats in de openbare ruimte (Vosman, 2013). Wat brengt de sportdeelname in parken en bossen met zich mee voor de gemeenten die deze openbare ruimten beheren? Deze vraag is extra actueel vanwege de invoering van de Omgevingswet. “Deze wet bundelt wet en regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving en stelt de leefomgeving en de gebruiker centraal in plaats van de regels” (VSG, 2018b). Het centraal stellen van de gebruiker roept de vraag op hoe beleidsambtenaren kijken naar de anders georganiseerde sportbeoefenaar in de openbare ruimte. Zien zij dit als iets waarvoor specifiek beleid ontwikkeld zou moeten worden? Daarbij moet de wet ruimte bieden voor initiatieven (VSG, 2018). Dergelijke initiatieven kunnen komen van anders georganiseerde sportaanbieders zoals *bootcamp* instructeurs of *personal trainers*. Deze initiatieven leiden tot vragen bij de beleidsambtenaren. Dit werd duidelijk tijdens de brainstormsessie van de VSG-werkconferentie 2018 (deze bijeenkomst dient onder andere om te kijken welke vragen bij de gemeenten spelen voor de bepaling van de agenda van de VSG). Vraagstukken die aanbod kwamen waren: hoe om te gaan met commerciële aanbieders vanuit de Wet Markt en Overheid? En welke rol hebben de gemeenten daarin? De Wet Markt en Overheid heeft betrekking op gedragsregels van onder meer gemeenten bij het aanbieden van goederen of diensten op de markt, onder meer in de samenwerking met commerciële aanbieders (Ministerie van Economische Zaken Landbouw en Innovatie, 2012, p.4). Gemeenten moeten zich door deze wet houden aan bepaalde gedragsregels. Hoe beleidsambtenaren omgaan met deze wet in verhouding tot anders georganiseerde sport is nog niet opgehelderd.

Daarbij roept de opkomst van anders georganiseerde sport vragen op met betrekking tot het omgaan met sportaccommodaties die gemeenten in beheer hebben. Dit gezien het feit dat de opkomst van anders georganiseerde sport gepaard gaat met het achterblijven van sportbeoefening in verenigingsverband (de georganiseerde sport) waarbij sporters veelal gebruik maken van gemeentelijke sportaccommodaties (Hoekman & Van der Maat, 2016).

Bovendien hebben de beleidsambtenaren te maken met nieuwe samenwerkingspartners. Wat betekent de opkomst van anders georganiseerde sport voor de actoren met wie de beleidsambtenaren samenwerken? En wie kunnen zij betrekken als het gaat om de individuele sporters die zelfstandig sport beoefenen, zonder tussenkomst van een organisatie of entiteit?

Kortom, er spelen veel vraagstukken bij gemeenten met betrekking tot de opkomst van anders georganiseerde sport.

1.2. Doelstelling en vraagstelling

Er is sprake van een toenemende importantie van sport voor de maatschappij. Dit belang, dat aan sport wordt gehecht, is te verklaren vanuit de grote omvang van de sector en de functie van sport als middel voor maatschappelijke doelen. Echter het sportlandschap verandert; de sportdeelname stijgt door de opkomst van anders georganiseerde sport, maar georganiseerde sportdeelname blijft achter. De opkomst van anders georganiseerde sport zorgt voor nieuwe vraagstukken waar beleidsambtenaren mee moeten omgaan. Deze gaan onder meer over het veranderende gebruik van de openbare ruimte, de accommodaties die gemeenten beheren, nieuwe gesprekspartners zoals commerciële aanbieders van anders georganiseerde sport met wie zij te maken krijgen en nieuwe behoeften van de burgers.

Om te achterhalen hoe de gemeenten omgaan met deze nieuwe vraagstukken is het van belang inzicht te krijgen in de kijk van beleidsambtenaren sport op de opkomende sportvorm: anders georganiseerde sport. Daarom is het specifieke doel van deze scriptie het doorgronden van de

betekenis die beleidsambtenaren sport geven aan de anders georganiseerde sport. Hierbij ligt de focus op:

- de opkomst van anders georganiseerde sport;
- de anders georganiseerde sport als mogelijk middel voor het bereiken van maatschappelijke doelen;
- de rol van de beleidsambtenaar sport ten aanzien van anders georganiseerde sport.

Bovenstaande doelstelling leidt tot de volgende onderzoeksvraag:

Welke betekenis geven beleidsambtenaren sport aan anders georganiseerde sport?

Om de hoofdvraag te beantwoorden zijn een drietal deelvragen opgesteld. Naast de bovenstaande doelstelling, hebben open interviews bijgedragen aan het vormgeven aan deze deelvragen.

1. Welke betekenis geven beleidsambtenaren aan de opkomst van anders georganiseerde sport? Deze vraag moet inzicht geven in de visie van beleidsambtenaren op de opkomst van anders georganiseerde sport in een maatschappij waar veranderingen plaatsvinden en de behoeften van burgers veranderen.

2. Welke betekenis geven beleidsambtenaren aan de (mogelijke) maatschappelijke functie van anders georganiseerde sport?

Middels beantwoording van deze vraag wordt een beeld geschetst van de perceptie van beleidsambtenaren op de functie van anders georganiseerde sport in de maatschappij. Dit moet inzicht geven in de consequenties van de opkomst van dit sportverband voor de maatschappij.

3. Welke betekenis geven beleidsambtenaren aan hun eigen rol ten aanzien van anders georganiseerde sport?

Het beantwoorden van deze vraag dient om inzicht te krijgen in de perceptie van beleidsambtenaren op hun eigen rol ten aanzien van anders georganiseerde sport. Beantwoording dient duidelijk te maken wat hun visie is op hun eigen takenpakket in het licht van onder meer decentralisatie, het toenemend belang van sport als middel en ontwikkelingen in het sportlandschap.

1.3 Definitie van de concepten

Anders georganiseerde sport

Van den Dool definieert anders georganiseerde sport als “*sport buiten een sportvereniging om en buiten zelf georganiseerde sport om (alleen of met bekenden)*” (van den Dool, 2016, p. 7). In tegenstelling tot van den Dool is in dit onderzoek gekozen om naast sport buiten een sportvereniging, ook de zelf georganiseerde sport mee te nemen in de definiëring. Deze keuze is gemaakt, omdat de gemeenten momenteel ook vraagstukken tegenkomen die te maken hebben met zelf georganiseerde sport die vaak plaatsvindt in de openbare ruimte van gemeenten. Dit leidt ertoe dat anders georganiseerde sport in dit onderzoek wordt gedefinieerd als:

Elke vorm van sport die plaatsvindt buiten verenigingen aangesloten bij het NOC*NSF om.

Aan de hand van de eerste interviews is herleid dat de voornaamste sportverbanden die hierbinnen worden beschreven in drie categorieën zijn in te delen:

1. *Individuele sporters* zoals hardlopers, fietsers en wandelaars.
2. *Ongebonden sportgroepen* zoals hardlooptroepen en bootcampgroepen.

3. *Commerciële aanbieders* zoals sportscholen.

Deze categorisering is leidend geweest in de semigestructureerde doordat de topiclijst ingericht is op basis van deze sportcategorieën.

Beleidsambtenaar sport

Een beleidsambtenaar sport is in dienst van de overheid en bereidt het beleid voor op het niveau van de gemeente, de provincie, en het rijk (ROC, z.d.). De beleidsambtenaar staat in contact met politieke bestuurders en met actoren in de maatschappij, waarvoor het beleid ontwikkeld wordt. In andere woorden, de beleidsambtenaar *“ondersteunt de politieke bestuurders door maatschappelijke problemen te benoemen, wenselijke toekomst te schetsen, en beleidsvoorstellen te ontwikkelen”* (ROC, z.d.). Beleidsambtenaren sport hebben vanuit gemeenten een belangrijke rol in het sportbeleid als de centrale schakel tussen de landelijke overheid en de lokale sportsector. Zij hebben de *“hoofdverantwoordelijkheid voor het faciliteren van de lokale sportbeoefening”* en hebben met een volledig *“autonoom sportbeleid het grootste aandeel in de financiering van de sportsector”* (Hoekman, 2015). Ongeveer 90 procent van de overheidsbestedingen aan sport (exclusief overheidsuitgaven aan bewegingsonderwijs) komt van gemeenten.

Betekenisgeving

Het centrale theoretisch concept van de hoofdvraag is betekenisgeving. Dit concept wordt uitgebreid belicht in het theoretisch kader (hoofdstuk 4). De samenvatting hiervan vormt een definitie voor betekenisgeving: Betekenisgeving is een proces van begrijpen. Het helpt het hoe, wat, waarom en de consequenties van een verschijnsel te verklaren. Daarbij kan betekenisgeving worden gezien als een onbewust continu proces van betekeniscreatie, of als een bewust proces dat plaatsvindt wanneer een bestaand beeld (frame) niet overeenkomt met een impactvolle gebeurtenis in het heden (cue). Dit proces wordt zowel individueel als collectief doorlopen. Zo staat betekenisgeving niet los van anderen; een betekenis kan worden verspreid en overgedragen. Betekenis vindt plaats in een specifiek context en resulteert in eigen beeld op de werkelijkheid, dat invloed heeft op toekomstig handelen.

1.4 Relevantie

1.4.1. Wetenschappelijke relevantie

Dit onderzoek beoogt bij te dragen aan de wetenschappelijke kennis over sportbeleid; specifiek over ondersteuning van anders georganiseerde sport. Er is eerder onderzoek gedaan naar betekenisgeving en anders georganiseerde sport, maar dit was beperkt tot sportbeoefenaars in loopgroepen (Weijers, 2010). Daarnaast heeft het Mulier Instituut, in opdracht van de gemeente Utrecht, onderzocht *“wat de redenen van burgers zijn om voor ‘anders’ georganiseerde sport te kiezen”* (van den Dool, 2016). Hieruit komt naar voren dat er weinig onderzoek is *“naar de expliciete keuze voor een verband om te sporten”* (van den Dool, 2016). Deze twee onderzoeken hebben zich gericht op de sportbeoefenaren zelf, niet op de organisatoren of faciliterende organisaties van sport. Bij de auteur is geen onderzoek bekend dat inzicht geeft in de betekenis die beleidsambtenaren sport geven aan anders georganiseerde sport. Terwijl juist beleidsambtenaren sport vanuit een centrale positie binnen het sportlandschap een belangrijke rol (kunnen) spelen in het lokale sportbeleid. Met dit onderzoek wil ik bijdragen aan de kennis over de betekenis deze beleidsambtenaren sport geven aan anders georganiseerde sport.

Naast het opvullen van een lacune in kennis over de betekenisgeving van beleidsambtenaren sport aan anders georganiseerde sport, biedt dit onderzoek een theoretisch ingebedde analyse op de betekenisgeving met betrekking tot anders georganiseerde sport. Daarbij combineer ik in het theoretisch kader kenmerken van betekenisgeving met andere theorie. Deze samenbundeling moet ertoe bijdragen dat er een passend kader is voor de analyse van betekenisgeving binnen de context van beleidsambtenaren sport. Dit theoretisch kader, en de kritiek op de toepasbaarheid ervan (zoals besproken in de discussie van dit onderzoek), kan andere onderzoekers helpen bij het inrichten van een theoretisch kader binnen onderzoek met een vergelijkbaar onderwerp.

1.4.2 Maatschappelijke relevantie

In de inleiding is gesteld dat de sport een belangrijke en omvangrijke functie binnen de maatschappij heeft en dat sport steeds vaker als middel wordt ingezet om maatschappelijke doelstellingen te behalen. Aangezien anders georganiseerde sport met een opmars bezig is, zal dit sportverband ook een steeds belangrijkere plek binnen de maatschappij krijgen. Beleidsambtenaren hebben een invloedrijke rol in deze belangrijke sector. *“Het doen en laten van het openbaar bestuur is van invloed op onze gezondheid, ons gevoel van veiligheid, onze welvaart, onze opvoeding en onze ontspanning”* (Bovens e.a., 2007, p. 18). Met betrekking tot sport hebben beleidsambtenaren een belangrijke rol in hoe sport wordt georganiseerd, gefaciliteerd en beoefend in hun gemeenten. Gezien het veranderde sportlandschap is het verrijkend om inzicht te krijgen in de visie van beleidsambtenaren op de nieuwe vragen die deze ontwikkelingen doen oproepen.

Daarbij is kennis nodig over de kijk van beleidsambtenaren op de gebruikers van openbare ruimte. De Omgevingswet stelt dat de gebruikers van openbare ruimte centraal moeten staan. Het belang van deze wetwijziging wordt sterk onderkent; *“De invoering van de Omgevingswet zou weleens een grotere onderneming kunnen worden dan de drie decentralisaties in het sociale domein.”* (VSG, 2018a). Dit onderzoek geeft inzicht in hoe beleidsambtenaren kijken naar de opkomst van anders georganiseerde sport. Hiermee worden opvattingen van beleidsambtenaren over de behoeften en beweegmotieven van anders georganiseerde sporters verhelderd. Deze opvattingen kunnen dienen als uitgangspunt van discussies over toekomstig beleid ten aanzien van anders georganiseerde sport.

Tevens is inzicht in de opvattingen van beleidsambtenaren over samenwerking met commerciële (anders georganiseerde) sportaanbieders relevant. Met deze informatie kunnen de VSG en kennisinstituten passend inspelen op de vragen en behoeften van gemeenten. Hoe beleidsmedewerkers omgaan met nieuwe samenwerkingspartners, onder meer in het licht van de Wet Markt en Overheid, is daarvoor relevant. Gemeenten hebben te maken met deze wet bij de verhuur van sportzalen, het verzorgen van groenvoorziening bij particulieren, het aanbieden van reclamediensdiensten of het verrichten van adviesdiensten aan ondernemingen (Ministerie van Economische Zaken Landbouw en Innovatie, 2012, p. 4). Gemeenten kunnen bij het verrichten van dergelijke economische activiteiten oneigenlijk gebruik maken van publieke middelen, wat kan leiden tot concurrentievervalsing met bedrijven. Het werd tijdens de VSG-werkconferentie duidelijk dat beleidsambtenaren vragen hebben over de opkomst van commerciële partijen in de sport. Om hier passend antwoord op te geven, is het bruikbaar inzicht te krijgen in de huidige manier waarop met commerciële partijen wordt omgegaan.

1.5 Opbouw van de scriptie

Na de inleiding van deze scriptie wordt de methode van datavergaring en data-analyse beschreven, waarbij eerst wordt ingegaan op de overweging om kwalitatief onderzoek te doen en vervolgens wordt er ingegaan op de procedure van empirische dataverzameling. Daarna worden de overwegingen met betrekking tot het analyseren van de verkregen data toegelicht. Aanvullend wordt het onderzoeksperspectief beschreven, waarbij wordt ingegaan op het interpretivistische onderzoeksperspectief. Vervolgens wordt het theoretisch kader geschetst als empirische inbedding voor diepgaande analyse van de resultaten. Om uiteindelijk tot conclusies en aanbevelingen te komen.

2. METHODE

Leeswijzer: In dit hoofdstuk ga ik eerst in op het onderzoeksperspectief dat ik aanhoud bij het doen van onderzoek. Vervolgens bespreek ik de methode van dataverzameling. Tevens beschrijf ik de wijze waarop tot de respondentengroep is gekomen, waarna ik de analysemethode expliciteer. Tot slot sta ik stil bij mijn rol als actor binnen het onderzoek.

2.1. Mijn onderzoeksperspectief

2.1.1. Een interpretivistische kijk als onderzoeksperspectief

In dit onderzoek maak ik een interpretatie van de betekenis die respondenten geven aan een bepaald onderwerp, waarbij ik uit ga van een interpretatieve benadering. In termen van Boeije kijkt ik als het ware door de ogen van de mensen die ik bestudeer (Boeije, 2014, p. 29). Met andere woorden, ik geef een opvatting weer over wat de respondenten mij meegeven (zie figuur 1).

Figuur 1: Interpretaties van interpretaties, van lezer tot betekenis van de respondent

Het weergeven van mijn eigen perspectief heeft gevolgen voor hoe deze scriptie kan worden geïnterpreteerd. Bij het lezen van deze scriptie moet de lezer bewust zijn van mijn rol en invloed op de weergegeven uitkomsten van het onderzoek. Daarom neem ik aan het einde van dit hoofdstuk een paragraaf op die lezers moet helpen om mijn invloed te duiden. Bovendien wil ik ingaan op het interpretatieve gedachtengoed waar ik mij door laat inspireren. Dit gedachtengoed gaat uit van een beeld van de waarheid als sociaal geconstrueerd. Er bestaat dus niet een eenduidige waarheid, maar de waarheid wordt via kennis en ervaringen opgebouwd door mensen die interacteren binnen een specifieke context (Bleijenbergh, 2013, p. 34). Derhalve kunnen de betekenissen die beleidsambtenaren geven aan anders georganiseerde sport niet worden gezien als één waarheid, maar als een sociaal construct bestaande uit ervaringen binnen de context van het sportlandschap. Het is daarom aannemelijk dat de resultaten die ik weergeef in dit onderzoek van elkaar verschillen. Uitkomsten resulteren niet in generaliseerbare, stellige feiten, maar resultaten worden altijd in haar context beschreven middels mijn eigen interpretatie.

Het onderzoek van Deetz (2000) beschrijft een bruikbaar hulpmiddel voor het positioneren van mijn onderzoeksperspectief. De auteur beschrijft twee contractdimensies ofwel assen, waarbinnen het onderzoeksperspectief kan worden geplaatst;

1. Elite a priori - Local emergent:

Deze as heeft betrekking op de rol van theorie. Wanneer er sprake is van Elite a priori georiënteerd onderzoek, is theorie het uitgangspunt van het onderzoek. Dit kan bijvoorbeeld leiden tot onderzoek dat tracht een vooraf opgestelde hypothese te toetsen. Local emergent georiënteerd onderzoek is onderzoek waarbij de praktijk leidend is en theorie juist ontstaat vanuit het onderzoek. In deze scriptie heb ik aanvankelijk theorie gezocht ter inbedding van het

onderzoek en om gericht respondenten te benaderen (hier ga ik later in dit methodehoofdstuk dieper op in). Hierdoor zou men kunnen spreken van een zekere Elite a priori oriëntatie. Desalniettemin leg ik de nadruk in dit onderzoek op de betekenisgeving die respondenten mij geven. Daarbij hebben de respondenten mij geholpen om de focus van dit onderzoek te bepalen via de open-interviews (ook hier kom ik later in de methode op terug). Het theoretisch kader is grotendeels na afloop van de interviews geschetst om vanuit de praktijk de juiste focus en leidraad van dit onderzoek te bepalen. Derhalve beoordeel ik, in termen van Deetz (2000), dat er voornamelijk sprake is van een Local emergent georiënteerd onderzoek.

2. Consensus – Dissensus:

Deze dimensie heeft betrekking op de positie die het onderzochte onderwerp heeft in de sociale orde. Er is sprake van dissensus wanneer de onderzoeker probeert verschillen of afwijkingen aan te tonen ten aanzien van de huidige sociale orde. Hierbij kan gedacht worden aan onderzoek naar man-vrouw verschillen binnen de maatschappij. Daarentegen is een consensus benadering van onderzoek juist in lijn met de huidige sociale orde, ofwel bevestigend. Toegepast op dit onderzoek kan de huidige sociale orde worden beschreven als het behouden van de huidige situatie door de inzet van georganiseerde sport te blijven benutten. In dit onderzoek ga ik in op het veranderende landschap en de kijk van de respondenten op de opkomst van anders georganiseerde sport. Om deze reden is er sprake van een zekere mate van dissensus georiënteerd onderzoek.

2.2. Data verzameling

2.2.1. Methode

2.2.1.1. Kwalitatief onderzoek

In dit onderzoek maak ik gebruik van kwalitatieve onderzoeksmethoden omdat deze het mogelijk maken inzicht te krijgen in de betekenissen die mensen toekennen aan verschijnselen en gebeurtenissen (Boeije, 2014, p. 22; Maxwell, 2013, p. 30). Bovendien richt kwalitatief onderzoek zich op het verzamelen en interpreteren van talig materiaal om op basis daarvan uitspraken te doen over een (sociaal) verschijnsel in de werkelijkheid (Bleijenbergh, 2013, p. 10). In huidig onderzoek vormen literatuur, interview transcripten en notities van observaties het talig materiaal. Dit empirische materiaal maakt het mogelijk om het onderwerp anders georganiseerde sport “*vanuit het perspectief van de onderzochte mensen te leren kennen met het doel om het te beschrijven en waar mogelijk te verklaren*” (Boeije, 2005, p. 27). Deze persoonsgerichte aanpak is van belang, omdat ik mij richt op de opvattingen op anders georganiseerde sport zoals beleidsambtenaren deze aan mij overbrengen.

2.2.1.2. Interviews

In dit onderzoek heb ik gekozen om mijn data te verzamelen via interviews. Interviews bieden de mogelijkheid om te leren over een verschijnsel in taal en vanuit de ervaring van participanten (Boeije, 2014, p. 78). Daarbij biedt deze methode de participanten de mogelijkheid “*om hun verhaal te vertellen, hun kennis over te dragen en hun perspectief te verduidelijken*”. De vorm van de interviews kan worden geduid op basis van de mate van structurering ervan; Naarmate ik vooraf aan het interview meer structuur zou geven aan het interview, zou ik meer richting geven aan het onderzoek (Boeije, 2014, p. 79). Zoals eerder vermeld heb ik gekozen voor een Elite a priori aanpak waarbij ik de respondenten wilde laten meebepalen waarop de focus van het onderzoek moest liggen. Hiervoor heb ik in eerste instantie vier open-interviews afgenomen. Met

open bedoel ik dat ik geen gebruik heb gemaakt van een topiclijst zodat ik geen sturing gaf aan de beantwoording van de vragen. De keuze voor dit type interview heb ik gemaakt zodat vanuit de praktijk naar boven kon komen wat er speelde op het gebied van anders georganiseerde sport. Dit vanuit de overtuiging dat de respondenten experts zijn op het gebied van sportbeleid. Deze experts hebben een goede kijk op wat actueel en relevant is. Deze open-interviews hebben voor mij, als onderzoeker, een bijdrage geleverd aan het herkennen van de belangrijkste aspecten van anders georganiseerde sport om van daaruit de focus van dit onderzoek te bepalen.

Aanvullende data heb ik verzameld via semigestructureerde interviews. De keuze voor dit type interview heb ik gemaakt ten behoeve van de volledigheid in de beantwoording van de subvragen. Hiertoe heb ik gebruik gemaakt van een vooraf opgestelde topiclijst. Deze topiclijst vloeit voort uit de belangrijkste thema's, die uit de open-interviews naar voren zijn gekomen. Hiermee heb ik als onderzoeker richting kunnen geven aan de semigestructureerde interviews om ervoor te zorgen dat er aandacht wordt besteed aan elk essentieel onderwerp voor dit onderzoek. Gaandeweg is er nog een aanpassing aangebracht aan de topiclijst, omdat in de eerste interviews met behulp van deze lijst onvoldoende relevante diepgang kwam in de beantwoording van de vragen. Om deze reden heb ik meer topics op meer afgebakende onderwerpen toegevoegd. Resulterende topiclijst is bijgevoegd als bijlage van deze scriptie.

Bewust van mijn rol als onderzoeker bij het bevragen van de respondenten heb ik door middel van het stellen van voornamelijk open vragen, aan de hand van de topiclijst, zo min mogelijk sturing proberen te geven aan de beantwoording van de vragen. *“Door mensen open vragen te stellen [...] krijg je de informatie in hun eigen woorden”* (Bleijenbergh, 2013, p. 60). Hierdoor biedt een interview meer ruimte om data te verzamelen over onverwachte zaken, hetgeen ten goede komt aan de volledigheid van de perspectieven. Overigens brengt het afnemen van interviews ook nadelen met zich mee. Zo kunnen, en mogelijk willen, respondenten over het algemeen sociaal wenselijke antwoorden geven (Bleijenbergh, 2013, p. 45). Om deze reden is vooraf aan de interviews gevraagd aan de respondenten of zij eventueel anoniem in de scriptie wilde fungeren. Hiermee kregen de respondenten de kans vrijuit te spreken, zonder dat hun naam aan hun uitspraken is verbonden.

De interviews zijn afgenomen bij beleidsambtenaren sport van diverse gemeenten door bij hen op het gemeentehuis/stadshuis langs te komen. De specifieke selectie van respondenten en overwegingen hierbij zijn nader toegelicht in de paragraaf over onderzoekseenheden (2.2.2).

2.2.1.3. Informele data

De hierboven beschreven dataverzamelmethode in de vorm van interviews zijn onderdeel van de formele onderzoeksmethoden. Aanvullend heb ik data verzameld via informele methoden. Zo heb ik notities gemaakt wanneer ik observeerde dat er emoties werden getoond, zoals Maxwell dit aanraadt (Maxwell, 2013, p. 88). Ter illustratie heb ik in de transcripten gemarkeerd wanneer ik een lach of uiting van gêne observeerde. Deze notities kunnen bruikbaar zijn voor het contextualiseren van uitspraken binnen interviews.

2.2.1.4. Document analyse

In dit onderzoek heb ik niet alleen nieuw empirisch materiaal geproduceerd door mijn eigen waarnemingen, maar heb ik ook gebruik gemaakt van bestaande theorie. Om de perceptie op anders georganiseerde sport in kaart te brengen heb ik concepten gebruikt die zijn afgeleid uit het onderzoeksveld. Deze theorie heb ik geschetst in het theoretisch kader. Het theoretisch kader

dient als middel om gegevens uiteen te rafelen en te ordenen, om deze beter te begrijpen en interpreteren (Boeije, 2014, p. 93). In deze scriptie heb ik een deel van de theorie voorafgaand aan de interviews opgesteld, waarna ik aan de hand van de nieuwe informatie uit de interviews aanpassingen en toevoegingen heb gemaakt.

2.2.2. Onderzoekseenheden

In eerste instantie heb ik gekozen om beleidsambtenaren sport te interviewen. Het is aannemelijk dat beleidsambtenaren sport die bezig zijn met het onderwerp anders georganiseerde sport over relevante kennis beschikken. In een aantal gevallen hadden respondenten naast hun sportportefeuille ook een ander portefeuille waardoor hun functietitel anders luidde.

De samenstelling van de respondentengroep heb ik bepaald aan de hand van doelgerichte selectie. Doelgerichte selectie duidt op het selecteren van respondenten ten behoeve van het verkrijgen van specifieke informatie, die relevant is voor het behalen van onderzoeksdoelen (Maxwell, 2013, pp. 96–99). Mijn doel was om diverse opvattingen over de betekenis die wordt gegeven aan anders georganiseerde sport waar te nemen. Op pragmatische wijze ben ik op zoek gegaan naar deze opvattingen door:

- contact op te nemen met experts die regelmatig te maken hadden met beleidsambtenaren sport. De benaderde experts zijn werkzaam bij organisaties (VSG, het Kenniscentrum Sport en het Mulier instituut) met grote betrokkenheid in de sportbeleidsector. Zij hebben mij weten te vertellen over een aantal gemeenten die actief bezig waren met het onderwerp anders georganiseerde sport en welke juist niet.

- te spreken met beleidsambtenaren op vergaderingen en kennisdagen in het kader van mijn stage bij de VSG.

- een online zoekopdracht te doen op zoek naar uitingen over anders georganiseerde sport. Ik heb gekeken naar de combinatie van de termen 'gemeenten' en 'anders georganiseerde sport'. Binnen de twee eerste resultaten pagina's, buiten advertenties, heb ik gezocht naar uitingen in publicaties. Als voorbeeld heb ik uitingen als *'wij vinden dat anders georganiseerde sport zonder tussenkomen van de gemeente moet worden georganiseerd'*, of juist *'wij vinden dat de gemeente een belangrijke rol speelt in het aanbod van anders georganiseerde sport'* opgezocht.

- kennis over mogelijke verschillende opvattingen op te halen door sportbeleidsnota's van gemeenten te raadplegen. Hiervoor heb ik gebruik gemaakt van de Kennisbank Sport en Bewegen van het Kenniscentrum Sport (Kenniscentrum Sport, 2018). Om de meest actuele informatie te krijgen heb ik gefilterd op nota's van 2016, 2017 en 2018. Binnen de resulterende nota's heb ik gezocht naar de term 'anders georganiseerde sport'. Met deze zoekactie is op vergelijkbare wijze als bij de online-zoekopdracht getracht verschillende visies op tafel te krijgen door respondenten te benaderen op basis van uitspraken in de nota.

Om de anonimiteit van de respondenten te bewaken heb ik de documentatie en uitingen niet opgenomen als bijlage van deze scriptie. De identiteit van de respondenten en de gemeenten waar zij werkzaam zijn zouden namelijk kunnen worden herleid uit deze documentatie.

Bewust van het risico dat ik enkel respondenten zou selecteren die een uitgesproken mening verkondigden, heb ik ook respondenten benaderd waarvan juist niet bekend was dat zij met anders georganiseerde sport bezig waren. In eerste instantie heb ik een aantal respondenten benaderd. Op pragmatische wijze heb ik, afhankelijk van hun wens om mee te doen aan dit onderzoek, bij het benaderen van de volgende respondenten evenwicht nagestreefd in

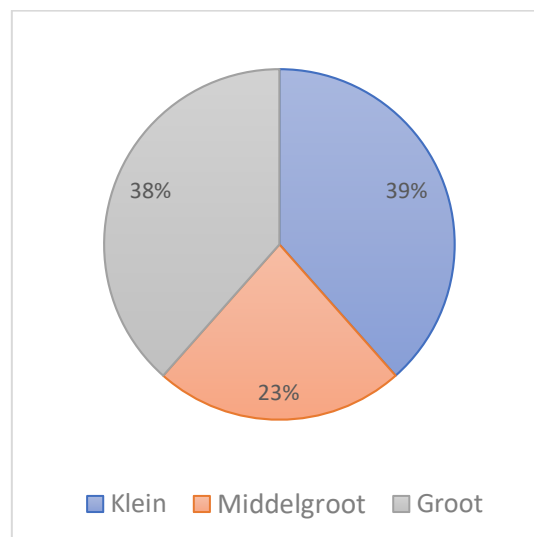
onderstaande criteria om de heterogeniteit binnen de opvattingen van de respondenten na te streven:

- a- Gemeentegrootte
- b- Percentage inwoners van de gemeente met een verenigingslidmaatschap
- c- Geslacht van de respondenten
- d- Werkervaring van de respondenten
- e- Verschillende meningen en uitspraken over anders georganiseerde sport binnen de gemeente van de potentiële respondenten
- f- Uitingen over anders georganiseerde sport in beleidsnota's en zoals voortgekomen uit de relevante internet-zoekopdracht

Hieronder volgt een puntsgewijze toelichting op deze criteria voor zover niet eerder toegelicht:

a- Gemeentegrootte:

De grootte van de gemeente is een contextfactor die van invloed kan zijn op de opvattingen van beleidsambtenaren. Steden kunnen een andere bevolkingssamenstelling hebben dan dorpen en plattelandsgebieden. Zo zullen studenten geneigd zijn naar studentensteden te trekken. Bovendien heeft de gemeentegrootte mogelijk invloed op het budget en de capaciteit van de gemeente dat uitgaat naar sportbeleid. Derhalve heb ik respondenten van diverse gemeentegrootten bevraagd, waarbij de grootte gebaseerd is op cijfers van de statline tool van het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2018). Binnen de potentiële respondenten lijst heb ik drie categorieën gemaakt: de 33% grootste gemeenten, de 33% kleinste gemeenten en de 33% middelgrote gemeenten. Op basis van deze indeling is getracht evenwicht in aantal respondenten per categorie te waarborgen.

Figuur 2: Percentage geïnterviewde respondenten per gemeentegrootte

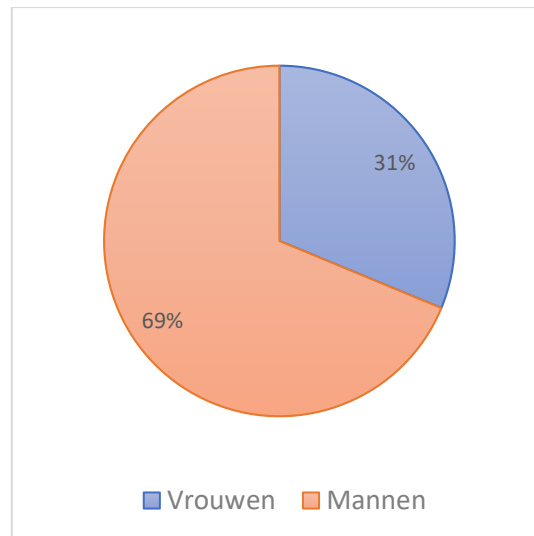
b- Percentage inwoners van de gemeente met een verenigingslidmaatschap:

In dit onderzoek heb ik beleidsambtenaren geïnterviewd werkzaam bij gemeenten met een verschillend percentage verenigingslidmaatschap per inwoner. Dit vanwege het feit dat gemeenten met een hoog percentage verenigingslidmaatschappen, het belang van georganiseerde

sport mogelijk groter vinden. Een relatief groot aantal verenigingen zou namelijk kunnen duiden op nadruk op de georganiseerde sport. De al dan niet aanwezige nadruk op georganiseerde sport zou van invloed kunnen zijn op de betekenisgeving van beleidsambtenaren sport. Het belang van anders georganiseerde sport voor de burgers kan namelijk zijn weerslag hebben op beleidsambtenaren die deze burgers bedienen. Om een divers beeld over de betekenissen die worden gegeven aan anders georganiseerde sport te creëren, heb ik gezocht naar verenigingslidmaatschap cijfers per gemeente verdeeld over het land. Het percentage lidmaatschappen per gemeenten is gepubliceerd op de website van het ministerie van volksgezondheid en zorg (Ministerie van Volksgezondheid en Zorg, 2016). Vervolgens is binnen de potentiële respondentenlijst onderscheid gemaakt in de 50% hoogst en 50% laagst scorende gemeenten betreffende het percentage verenigingslidmaatschap per inwoner.

c- Geslacht van de respondenten:

Vanwege potentiële verschillen in beeldvorming op anders georganiseerde sport tussen vrouwen en mannen heb ik binnen de lijst potentiële respondenten gezocht naar een zo goed mogelijk evenwicht in respondenten op basis van geslacht.

Figuur 3: Percentage geïnterviewde respondenten per geslacht

d- Werkervaring van de respondenten:

Om verschillen in werkervaring mee te nemen heb ik binnen de VSG gevraagd naar zowel ervaren als naar pas aangestelde beleidsambtenaren sport. De werkervaring heb ik tijdens interview geverifieerd door te vragen naar het aantal dienstjaren.

Samen hebben deze criteria geleid tot een diverse groep respondenten. Er zijn 14 gesprekken gevoerd waarvan twee gesprekken met meerdere beleidsambtenaren sport. Het gemiddelde aantal dienstjaren van de respondenten in hun functie is 7 jaar, met een minimum van een half jaar en een maximum van 14 jaar. Van enkele respondenten is het exacte aantal jaren in dienst onbekend. De diverse samenstelling van de respondenten is hieronder inzichtelijk gemaakt in figuur 3 en 4. Bovendien is in bijlage 1 een tabel opgenomen met aanvullende informatie over de respondenten.

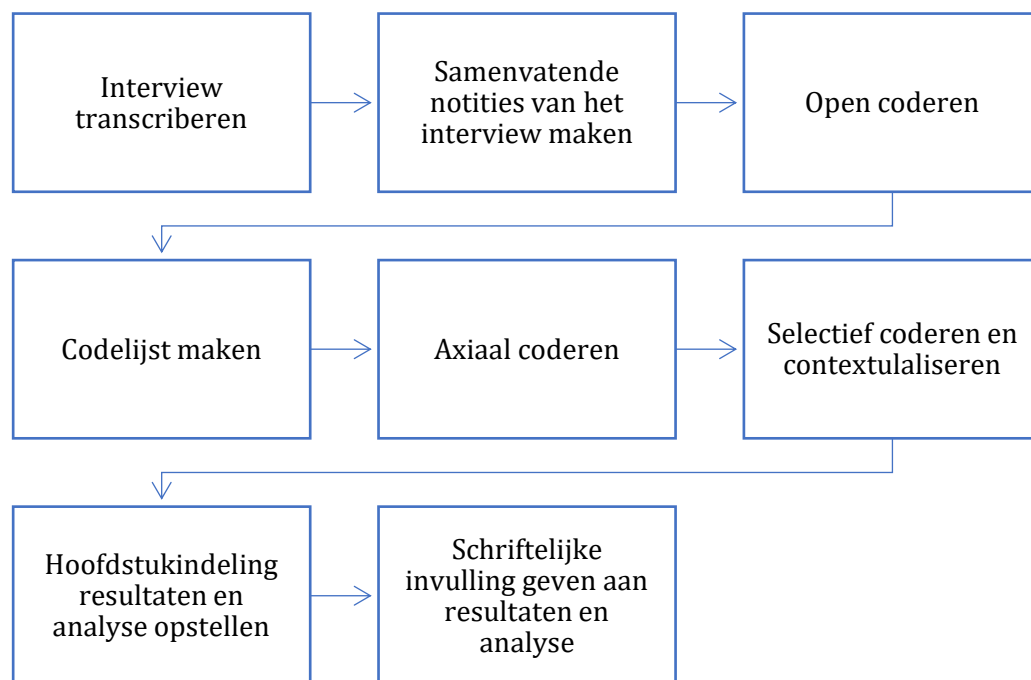
2.3. Data-analyse

2.3.1. Data-analyse als verdieping op de resultaten

Ten behoeve van de analyse van dit onderzoek heb ik gekozen om systematisch na het afnemen van een interview de opnames te transcriberen. Vervolgens heb ik de transcripten in de vorm van notities samengevat met de nadruk op overeenkomsten en verschillen in data. Deze overeenkomsten en verschillen heb ik gecategoriseerd met voor elke categorie een code. Het proces om tot codes te komen kan in zekere mate subjectief overkomen, omdat de onderzoeker zelf kiest wat belangrijk is en wat niet (Walsham, 2006). Daarom licht ik het coderingsproces nader toe aan de hand van de drie gebruikte coderingsstrategieën (Maxwell, 2013, p. 107); **1.** open coderen, **2.** axiaal coderen, en **3.** selectief coderen.

Bij het *open coderen* heb ik al lezend gekeken naar wat de belangrijkste categorieën leken te zijn. Het doel van deze strategie is om een terreinverkenning te doen. Daaropvolgend heb ik aan de hand van deze matrix *axiaal gecodeerd*. Het gebruik van deze strategie betekent dat focus is aangebracht door prioriteit te geven aan de belangrijkste codes. De gecodeerde fragmenten heb ik verbonden aan de verschillende onderdelen van de onderzoeksvragen. Vervolgens heb ik *selectief gecodeerd*. Het selectief coderen is voorbereidend op de schrijffase, waarbij argumenten worden opgebouwd uit kerncategorieën van codes (Maxwell, 2013, p. 109). De resulterende codeboom is toegevoegd in bijlage 2 met bijbehorend het aantal codes. Een nadeel van het separaat beheren van de tekstfragmenten is dat de context waarbinnen uitspraken zijn gedaan op de achtergrond kan raken. Juist vanwege de aard van dit onderzoek naar betekenisgeving, waarbij de context een belangrijke rol heeft, moest dit worden voorkomen. Om de neveneffecten van categorisering te minimaliseren heb ik daarom gekozen om korte samenvattende notities van elk interview te maken en deze naast de geprinte transcripten te leggen bij de laatste coderingsstap.

De volgende figuur geeft een beknopt overzicht van de stappen van het dataverwerkingsproces.

Figuur 2: De stappen van het dataverwerkingsproces

2.4. Kwaliteit van het onderzoek

Wanneer men in de wetenschap over 'goed onderzoek' spreekt, gaat het over objectiviteit (Boeije, 2014, p. 150). Dit houdt in dat de bevindingen en de conclusies die uit het onderzoek voortkomen, "*de sociale realiteit zo goed mogelijk representeren*". Om naar objectiviteit te streven wordt nagedacht over: **1.** betrouwbaarheid en **2.** validiteit van onderzoek.

2.4.1. Betrouwbaarheid van de methoden en meetinstrumenten

Betrouwbaarheid heeft betrekking op de "*precisie van methoden van dataverzameling of meetinstrumenten*" (Boeije, 2014, p. 150). Hieronder ga ik in op hoe ik getracht heb de betrouwbaarheid van dit onderzoek te doen toenemen.

Data triangulatie

In dit onderzoek heb ik *niet* gebruik gemaakt van extra dataverzamelingsmethoden om de uitspraken te controleren. Wat dat betreft is er in dit onderzoek relatief weinig gedaan aan *triangulatie* ofwel het meten vanuit verschillende invalshoeken (Boeije, 2014, p. 165). Wel is er via de co-referaat groepen door andere onderzoekers (medestudenten) gekeken naar de resultaten en interpretaties ervan. Voornamelijk heeft dit ertoe bijgedragen dat ik sommige resultaten als belangrijker ben gaan inzien. Dit heeft ervoor gezorgd dat ik een andere paragraafvolgorde heb aangehouden binnen de resultaten. Daarnaast heeft ook mijn scriptiebegeleidster een transcript doorgenomen en heeft zij advies gegeven over zowel de daaropvolgende interviews als de analyse ervan. Het voornaamste advies dat ik hieruit heb mee genomen is het langer stil blijven staan bij een onderwerp tijdens de interviews. In de eerste interviews was ik al te snel tevreden met het antwoord, in de latere interviews heb ik verschillende formuleringen van dezelfde vraag gebruikt om meer inzichten te krijgen over verschillende onderwerpen.

Controle van goed begrip

In de interviews is met regelmaat gecontroleerd of de onderzoeker de uitspraken juist begreep. Dit is gedaan door uitspraken te herhalen met aansluitend een controle vraag in de trant van 'begrijp ik het goed?' of 'heb ik het juist dat ...'. Ter illustratie hiervan neem ik een korte dialoog op tussen een respondent en mijzelf:

- Respondent: Maar op het moment dat je het regelt via een aantal uitsluitingscriteria, kom je onder de wet markt en overheid uit [...]
- Interviewer: Ja. Dus als ik het goed begrijp, jullie hebben bepaalde criteria waaraan de aanbieders moeten voldoen: VOG, veiligheid, misschien de morele aspecten.
- Respondent: Ja"

Terugkoppeling naar respondenten

In dit onderzoek zijn ter controle van de validiteit van de resultaten transcripten teruggekoppeld aan de respondenten. Zij hebben geruime tijd gekregen om deze door te nemen en om hierop te reageren. Deze methode had als doel dat respondenten misinterpretaties aan het licht konden brengen en dat zij tijd kregen voor reflectie op hetgeen zij eerder hadden gezegd. In de praktijk heeft dit slechts geleid tot kleine aanpassingen en niet tot substantiële inhoudelijke wijzigingen.

2.4.2. Validiteit van de interpretaties en resultaten

Validiteit heeft te maken met de mate waarin gemeten wordt wat we beogen te meten. Hieronder bespreek ik hoe ik zo valide mogelijk onderzoek heb gedaan.

Open interviews ter bepaling van de juiste onderwerpen

Door bij aanvang van dit onderzoek open interviews af te nemen heb ik vanuit het onderzoeksveld kunnen herkennen wat belangrijke aspecten waren van anders georganiseerde sport om van daaruit de focus van dit onderzoek te bepalen.

Semigestructureerde interviews voor een flexibel onderzoek

Ik heb semigestructureerde interviews afgenomen om flexibel te zijn ten opzichte van de aangesneden onderwerpen en hierdoor beter te kunnen waarnemen. Deze flexibiliteit maakt het echter wel moeilijk dit onderzoek op identieke wijze te reproduceren wat ten slechte komt aan de herhaalbaarheid ervan.

Gegeven ruimte voor nieuwe inzichten

Aan het eind van elk interview is gevraagd of de respondent nog aanvullende aspecten omtrent ander georganiseerde sport wilde belichten. Dit heeft de respondenten de mogelijkheid gegeven nieuwe inzichten te benoemen, waar de onderzoeker zelf nog niet aan had gedacht. Over het algemeen kwam hierbij naar voren dat alles was besproken, en dat respondenten eventuele inzichten later zouden na-mailen. Dit is geen een keer voorgekomen.

De onderzoeker als meetinstrument

Als onderzoeker was ik onderdeel van het meetinstrument omdat ik zelf bepaalde wat er gevraagd werd. Dit kan het nadeel met zich mee brengen dat er systematisch gestuurd kan worden, bijvoorbeeld richting een eigen overtuiging, wat implicaties kan hebben op de validiteit van het onderzoek (Boeije, 2014, p. 150). Door middel van het stellen van zo vele mogelijk open vragen heb ik geprobeerd deze sturing te beperken. Daarbij heb ik gewerkt aan een beschrijving van mijn eigen achtergrond, welke ik in het volgende paragraaf aan bod komt, om de interpretaties die ik gemaakt het in het juiste perspectief te plaatsen.

De implicaties van de rol van de onderzoeker op de respondent

Tijdens het afnemen van deze interviews was ik als onderzoeker een buitenstaander die iets publiekelijk aan het daglicht ging brengen. Dit maakt dat mogelijk sociaal gewenste antwoorden zijn gegeven. Om dit te voorkomen heb ik besloten de resultaten anoniem te publiceren. Ondanks het anonimiseren kan het zijn dat deze invloed van de onderzoeker op de respondent heeft geleid tot remmingen in de beantwoording van vragen door de respondenten. Daarnaast ben ik als onderzoeker werkzaam bij de VSG, waar de respondenten ook een zakelijke relatie mee hebben wat de onbevangenheid en openheid van de respondent kan verstoren. Zij waren tijdens de interviews bewust van mijn functie bij de VSG, waar zij soms naar refereerde, bijvoorbeeld door uitingen als '*dat zou ook nog belangrijk kunnen zijn voor de VSG*'. Toch heeft deze relatie naar mijn idee geen beperkende rol gespeeld in dit onderzoek. Hoewel dit niet is nagevraagd bij de respondenten gaf de informele sfeer mij de indruk dat er een gelijkwaardige relatie was tussen de respondenten en mijzelf.

2.5. De onderzoeker als actor binnen het onderzoek

'Ik', de onderzoeker, ben van kleins af aan al gepassioneerd door sport. Naast eigen sportbeoefening heeft deze passie geleid tot het volgen van de studie bewegingswetenschappen en vervolgens de huidige studie sportbeleid en sportmanagement. De voortdurend aanwezige aandacht voor sport in mijn leven zorgt voor een zekere mate van voorkennis over het huidige onderwerp. Bovendien heb ik, als stagiair bij de VSG, inzicht gekregen in het gemeentelijk functioneren via congressen en kennisdagen. Op deze manier heb ik informatie opgedaan en overtuigingen gekregen, die ik meegenomen heb bij het verrichten van dit onderzoek. Zo is het thema anders georganiseerde sport centraal komen te staan naar aanleiding van gesprekken met de directeur, mijn stagebegeleider, en adviseurs van de VSG.

Uiteindelijk heeft mijn achtergrond en voorkennis invloed op hoe ik ben en dus ook op hoe ik onderzoek uitvoer. In termen van Lee kan een zelfde gebeurtenis of daad een andere betekenis krijgen voor verschillende individuen en dus ook voor verschillende onderzoekers (Lee, 1991). Wanneer een andere onderzoeker dit onderzoek had uitgevoerd, had deze andere resultaten gevonden. Deze realisatie is van belang voor de lezers bij de interpretatie van de uitkomsten van dit onderzoek: dit zijn mijn interpretaties van de werkelijkheid.

Ik wil aan lezers ook meegeven hoe ik als onderzoeker het onderzoeksproces heb ervaren, zodat de uitkomsten beter kunnen worden geïnterpreteerd. Dit heb ik beschreven in de het discussiehoofdstuk van deze scriptie.

3. THEORETISCH KADER

In dit hoofdstuk wordt een theoretisch kader geschetst waartegen de resultaten kunnen worden geanalyseerd. Eerst wordt het concept 'betekenisgeving' beschreven. Vervolgens wordt betekenisgeving gerelateerd aan de beleidsambtenaar, door in te gaan op kenmerken van betekenisgeving: *context*, *identiteit* en *aandacht*. Deze kenmerken worden gerelateerd aan de maatschappelijke trend van individualisering, de gemeentelijke taakopvatting, de context van schaarse middelen waarbinnen beleidsambtenaren werken, en het individu in de functie van beleidsambtenaar.

3.1. Betekenisgeving

In dit onderzoek is de hoofdvraag 'Welke betekenis geven beleidsambtenaren sport aan anders georganiseerde sport?'. Alvorens deze vraag beantwoord kan worden is het van belang te verhelderen wat wordt verstaan onder "*betekenisgeving*", ofwel *sensemaking*. Eerder in de inleiding gaf ik een bondige uitleg over dit concept, hieronder wordt deze toegelicht.

Het concept van betekenisgeving is geïntroduceerd in de literatuur door wetenschappers die onderzochten hoe betekenissen werden geconstrueerd en overgedragen (Maitlis & Christianson, 2014, p. 60). Een van hen is Weick die wordt beschouwd als een van de grondleggers van betekenisgevingstheorie in de organisatiewetenschappen. Letterlijk beschrijft Weick betekenisgeving als het ontwikkelen van ideeën met verklarende mogelijkheden. (Weick, 1995, p. xi). Het gaat Weick dus niet alleen om het opdoen van kennis, maar ook om het *begrijpen* van verschijnselen. Hierbij staan een viertal vragen centraal:

"How they construct what they construct, why, and with what effects are the central questions for people interested in sensemaking." (Weick, 1995, p. 4)

Deze quote benadrukt dat het niet gaat om een betekenis op zichzelf, maar dat de manier waarop deze wordt geconstrueerd, waarom en met welke gevolgen net zo belangrijk zijn. Balogun beschrijft betekenisgeving als verwijzing naar de *persoonlijke manier* waarop mensen begrijpen en interpreteren (Balogun, 2003, p. 74). Dit ligt in het verlengde van de manier waarop Boeije stelt dat betekenis gebruikt moet worden. Het uitgangspunt van Boeije is dat ernaar wordt gekeken vanuit het eerstpersoonsperspectief (Boeije, 2014, p. 28), omdat het inzicht geeft in het door de *individueel* gecreëerd beeld van de werkelijkheid. Deze persoonlijke manier van betekenis geven sluit aan op het denkkader van het sociaal constructivisme, waar betekenisgeving een centrale rol in speelt. Zoals beschreven in paragraaf 2.1, dat gaat over het gehanteerde onderzoeksperspectief, gaat het sociaal constructivisme ervan uit dat er niet zoiets is als een objectieve waarheid, maar dat de werkelijkheid wordt *geconstrueerd* door de mens. Er is geen eenduidige, objectieve werkelijkheid, maar er zijn daar *diverse beelden* van. Volgens Mills ea. creëert elke persoon een eigen betekenis wat direct de kern van betekenisgeving raakt. Het gaat om het begrijpen van verschillende meningen die worden toegekend aan één en hetzelfde verschijnsel (Mills, Thurlow, & Mills, 2010, p. 183).

Betekenisgeving zoals hierboven beschreven vindt plaats binnen een individu in zijn omgeving. Het proces van betekenis kan ook worden beschouwd als het ontstaan van een gecreëerd beeld uit een gezamenlijk proces, waarbij interacties leiden tot betekenissen (Maitlis & Christianson, 2014, p. 66). Hieromtrent constateert Homan in een onderzoek naar organisatieveranderingen het bestaan van zogenaamde *betekeniswolken* (Homan, 2006, p. 23). De auteur onderscheidt enerzijds institutionele wolken (via publieke discoursen), en anderzijds de subpublieke wolk (via subpublieke discoursen). De publieke discours heeft betrekking op de formele betekenissen van

organisaties. Volgens Hofman kunnen onder andere de plannen van het management, de visie en strategie van een organisatie en de officiële nota's hier onderdeel van zijn. De subpublieke discoursen omvatten de gedeelde werkelijkheidsconstructies die er over de publieke discoursen zijn gemaakt, bijvoorbeeld oordelen over wat men vindt van datgene dat er in de publieke discours wordt gezegd. Het bestaan van deze subpublieke wolken ontdekte de auteur, schrik niet, op de WC, toen hij uitingen hoorde van een collectief beeld en gevoel over de organisatieverandering in kwestie. Deze zogenaamde collectieve zingeving was, bleek later, bepalend voor het succes van het verandertraject. De locatie van deze vondst beschrijf ik niet om zomaar een anekdote te vertellen, maar ter illustratie van waar subpublieke discoursen plaatsvinden. Subpublieke discoursen ontstaan in informele sferen, van de WC's tot in de wandelgangen, of bijvoorbeeld via gesprekken bij de koffieautomaat. Deze betekeniswolken kunnen worden beschouwd als collectief geconstrueerd en collectief bijgedragen. Dit komt overeen met de volgende opvatting van betekenisgeving als iets dat wordt verspreid en overgenomen:

“the essence of sensemaking is to provide an understanding of how meaning and artifacts are produced and reproduced collectively” (Mills e.a., 2010, p. 186)

Bovenstaande quote belicht naast het proces van betekenisconstructie, het proces van 'gezamenlijk reproduceren' ervan. Kortom, een betekenis wordt gecreëerd en heeft vervolgens zijn weerslag op de omgeving waarbinnen deze wordt verspreid, bijvoorbeeld doordat individuen handelen naar de betekenis die zij geven. Seligman gaat hierin nog verder door betekenisgeving te beschrijven als het continu afwisselen van handelen naar een betekenis en betekenis geven uit het handelen. De auteur spreekt van een cyclisch proces van betekenisgeving:

“the cyclical process of taking action, extracting information from stimuli resulting from that action, and incorporating information and stimuli from that action into the mental frameworks that guide further action.” (Seligman, 2016, p. 109)

Seligman plaatst betekenisgeving in een actief perspectief. Door te handelen komt men tot nieuwe inzichten. Deze inzichten worden vervolgens weer meegenomen in beeldvorming, die toekomstig gedrag op hun beurt beïnvloeden.

Het concept betekenisgeving wordt door Weick geïntroduceerd in de organisatiewetenschappen, en beschreven in zijn boek *Sensemaking in Organizations* (Weick, 1995). Met dit boek maakt Weick een samenvatting van de bestaande onderzoeken die gebruik maken van het concept (Maitlis & Christianson, 2014, p. 60). Deze samenbundeling is vertaald naar een theoretisch raamwerk dat vervolgens voornamelijk is gebruikt in organisatiestudies, bij het doorgronden van veranderingen na een impactvolle gebeurtenis, ofwel 'shock'. Zo zijn er voorbeelden te noemen van onderzoeken naar aanleiding van de financiële crisis, of na het vertrekken van de directie van een organisatie (Maitlis & Christianson, 2014, p. 60). Bij dit type onderzoek kan betekenisgeving worden beschreven als getriggerd door een confrontatie tussen het oude beeld (*frame*) uit eerdere ervaringen, en een afwijkende ervaring in het heden (*cue*). Met andere woorden, het eerdere beeld op de werkelijkheid komt niet overeen met de gebeurtenis in het nu. Dit zorgt volgens Weick voor een onderbreking van het onbewust denken, omdat het beeld op de werkelijkheid niet meer kloppend is. Dit leidt ertoe dat men *bewust betekenis* geeft om het onbewuste beeld dat in botsing komt met een nieuwe werkelijkheid te duiden. In een ander onderzoek wordt gesteld dat het afwijken van het frame ten opzichten van het heden juist voortdurend gebeurt (Paull, Boudville, & Sitlington, 2013, p. 9). In dit onderzoek beschrijven de auteurs dat betekenisgeving dus niet alleen resultaat is van een 'shock' maar dat betekenisgeving een continu proces is. Kortom, vanuit het ene perspectief vindt betekenisgeving continu plaats, en vanuit het ander perspectief pas bij een 'shock' tussen het eerder gecreëerde beeld geconfronteerd met een nieuwe cue.

Samenvattend is betekenisgeving een proces van **begrijpen**. Het helpt het *hoe, wat, waarom* en de *consequenties* van een verschijnsel te verklaren. Daarbij kan betekenisgeving worden gezien als een onbewust **continu proces** van betekeniscreatie, of als een bewust proces dat plaatsvindt wanneer een bestaand beeld (frame) niet overeenkomt met een **impactvolle gebeurtenis** in het heden (cue). Dit proces wordt zowel **individueel** als **collectief** doorlopen. Zo staat betekenisgeving niet los van anderen; een betekenis kan worden **verspreid** en overgedragen. Betekenis vindt plaats in een specifiek **context** en resulteert in eigen beeld op de werkelijkheid, dat invloed heeft op toekomstig **handelen**.

3.2. Beleidsambtenaren en betekenisgeving

In de loop der jaren heeft het concept van betekenisgeving zich verfijnd, waardoor het gebruikt wordt als analysemethode voor onderzoek (Mills e.a., 2010, p. 182). Daarbij hebben wetenschappers in de jaren 2000 betekenisgeving gerelateerd aan discursieve aspecten (Balogun, Jacobs, Jarzabkowski, Mantere, & Vaara, 2014). In dit onderzoek beschrijven de auteurs taal, in tekstuele en mondelinge vorm, als van invloed op het proces van betekenisgeving binnen organisaties (Balogun e.a., 2014, p. 2). In de woorden van de auteurs is taal het meest krachtige middel voor het creëren van betekenissen in organisaties. Bovendien maakt het feit dat betekenissen talig worden uitgedrukt en in woorden worden overgebracht, het mogelijk voor onderzoekers om analyses uit te voeren (Weick, 1995). Hier wordt in dit onderzoek ook gebruik van gemaakt waarbij de empirische data afkomstig is uit interviews. Weick beschrijft een aantal aan elkaar verbonden eigenschappen die invloed hebben op het proces van betekenisgeving (Mills e.a., 2010, p. 184). Drie van deze eigenschappen komen terug in dit theoretisch kader, om de betekenis van beleidsambtenaren te doorgronden. Dit zijn **context**, **identiteit** en **aandacht**. Deze eigenschappen worden belicht aan de hand van aanvullende theoretische literatuur van macroniveau (maatschappelijke ontwikkeling van individualisering), via het mesoniveau (gemeentelijke taakopvatting en de schaarse middelen van de gemeenten) naar het microniveau (de individuele invloed van de beleidsambtenaar).

Context

Het proces van betekenisgeving vindt plaats binnen een bepaalde context. Deze context bepaalt mee welke betekenis wordt gecreëerd. Met andere woorden, de omgeving waarbinnen individuen zich bevinden stuurt de beeldvorming over verschijnselen of gebeurtenissen (Mills e.a., 2010, p. 184). In deze paragraaf wordt ingegaan op de context, beschreven in termen van de *individualisering van de maatschappij*, de *gemeentelijke taakopvatting* en de *schaarste in middelen* van de beleidsambtenaar.

3.2.1. De maatschappelijke context van individualisering

In het interview met de directeur van de VSG is individualisering benoemd als de voornaamste contextuele factor waar de beleidsambtenaar mee te maken heeft. Individualisering is volgens Schnabel verbonden aan een vermeerdering van de persoonlijke vrijheid in zowel denken als handelen (Schnabel, 2012, p. 53, 54). Het gaat om een proces dat zich manifesteert als maatschappelijke beweging, welke in gang is gezet door een streven naar emancipatie. Volgens de

auteur zou dit proces ervoor zorgen dat in de eenentwintigste eeuw “*het collectieve plaats [maakt] voor de individuele vormgeving aan de vermeerdering van de persoonlijke vrijheid*”.

Individualisering en de opkomst van anders georganiseerde sport zijn in eerder onderzoek al aan elkaar gerelateerd; Vosman definieert individualisering in de sportcontext als “*het zelf kunnen indelen van de beschikbare tijd en dus het sporten op momenten dat het uitkomt*” (Vosman, 2013, p. 23).

Het proces van individualisering heeft derhalve betrekking op het willen verhogen van denk- en handelingsvrijheid. Volgens Vosman zou deze trend implicaties hebben op het sportlandschap, waaronder een groei in het commerciële sportaanbod (zoals sportscholen) en in het ontstaan van vele informele sportgroepen (zoals hardloopgroepen). Individualisering van de maatschappij brengt ook schaduwkanten met zich mee. Schnabel beschrijft dit met de volgende woorden:

“egoïsme, egocentrisme en narcisme, en het ontbreken van gevoel voor solidariteit en maatschappelijke verantwoordelijkheid” (Schnabel, 2012, p. 55)

De betekenis aan anders georganiseerde sport wordt medebepaald door de context van de beleidsambtenaren waar individualisering onderdeel van is. De drang naar vermeerdering van persoonlijke vrijheid, en ook de schaduwkanten van individualisering zijn typeringen van deze context. Deze typeringen zullen mogelijk terug worden gezien in de betekenis die aan anders georganiseerde sport wordt gegeven.

3.2.2. De context van de gemeentelijke taakopvatting

Een ander onderdeel van de context van de beleidsambtenaar is de taakopvatting die hij meekrijgt vanuit de gemeente waarbinnen hij werkt. Binnen het sportlandschap wordt door de gemeenten de verantwoordelijkheid gedragen voor:

- het in stand houden en verbeteren van de lokale sportinfrastructuur;
- sportstimulering;
- het ondersteunen van sportverenigingen;
- het uitvoeren van projecten als onderdeel van rijksregelingen, onder andere gericht op Sport en Bewegen in de Buurt, topsport en evenementen (Hoekman & Van der Maat, 2016, p. 9).

In een onderzoek naar de verhouding tussen sport en de Nederlandse overheid wordt geschetst dat de overheid vanuit een paternalistisch oogpunt sport kan stimuleren (Boorsma, Ongerling, & Staring, 1982). Dit perspectief kan met de volgende quote worden geduïd:

“er zijn voorzieningen waarvan de overheid vindt dat de particuliere gebruiker deze niet naar hun juiste waarde weet te schatten en waarvan de overheid het gebruik wil wijzigen, de z.g. bemoeigoederen, [...]. Vindt de overheid dat de consumenten aan deze goederen een te lage preferentie toekennen, dan kan de overheid het verbruik stimuleren door de goederen te subsidiëren.” (Boorsma e.a., 1982, p. 931)

Deze quote belicht de taak van de gemeente om zich te *bemoeien* met de sportinrichting. Dit vanuit een onderliggend idee dat de overheid mag oordelen, en handelen naar dit oordeel, over de mate van sportbeoefening. Voornamelijk naarmate de overheid ervaart dat de prioriteit van de burgers om te sporten te laag is, kan de overheid vanuit dit paternalistisch beeld ingrijpen. Dit beeld op de stimulerende overheid dateert echter van 1982. In de Monitor Lokaal Sportbeleid wordt gesteld dat de rol van de gemeenten ten aanzien van sport in de afgelopen jaren is veranderd (Hoekman & Van der Maat, 2016, p. 11). Economische overwegingen en hervormingen om de overheidsuitgaven in balans te brengen, worden als een verklaring gegeven voor deze

veranderende rol. Dit heeft geleid tot *decentralisaties* van taken en verantwoordelijkheden van het Rijk richting de gemeenten. Hierbij wordt verondersteld dat *“als zaken dichterbij de burger konden worden geregeld, dit de efficiency van het beleid zou vergroten”* (Hoekman & Van der Maat, 2016, p. 11). Niet alleen de rol van de financiële crisis, maar ook de verschuiving van verzorgingsstaat naar een participatiesamenleving heeft zijn weerslag op de rol van de gemeenten. In termen van Hoekman en Van der Maat *“klinkt er een meer neoliberal geluid”*, dat meer initiatief en verantwoordelijkheid bij de burger en de markt neerlegt. In overeenstemming met Hoekman en Van der Maat wordt het neoliberalisme door Bovens beschreven als vervolg op de economische recessie (Bovens e.a., 2007, p. 74). Volgens het neoliberalisme zou de overheid moeten terugtreden en meer moeten overlaten aan de werking van de markt (Bovens e.a., 2007, p. 75). Deze overtuiging komt terug in de definiëring van het neoliberalisme volgens Harvey:

“Neoliberalism is a theory of political economic practices proposing that human well-being can best be advanced by the maximization of entrepreneurial freedoms within an institutional framework characterized by private property rights, individual liberty, unencumbered markets, and free trade.” (Harvey, 2007, p. 22)

Met andere woorden, Neoliberalisme gaat over politieke toepassingen die meer vrijheid geven aan de markt en samenleving. Dit betekent voor publieke vraagstukken dat zij niet altijd primair door de overheid zullen worden opgepakt, maar dat diverse actoren vanuit de markt en samenleving hier een actieve rol in zullen hebben. Een andere mogelijke rol van de ambtenaren kan zijn, dat zij het proces vormgeven waar verschillende belanghebbende partijen met elkaar samenwerken (Bovens e.a., 2007, p. 75)

Zoals hierboven beschreven heeft de financiële crisis samen met de verschuiving van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving gezorgd voor een nieuwe taakopvatting van gemeenten. De verhouding tussen overheid, markt en burgers is hiermee op de schop gegaan. Kernpunt daarbij voor gemeenten is *“dat in lijn met de participatiesamenleving, ruimte wordt geboden aan initiatieven die vanuit de samenleving komen, en dat niet langer de inzet van de overheid leidend is”* (Hoekman & Van der Maat, 2016, p. 11). Om het kiezen van de passende rol voor de overheid te vergemakkelijken, introduceert de Raad voor openbaar bestuur de overheidsparticipatietrap met vijf treden: loslaten, faciliteren, stimuleren, regisseren en reguleren (De Raad voor het openbaar bestuur, 2012, p. 11). Deze trap wordt hieronder grafisch weergegeven met daarbij de duiding van de rol van de overheid volgens de raad.

Figuur 3: De overheidsparticipatietrap als middel om initiatief te stimuleren

Deze trap wordt door de Raad als volgt toegelicht: om meer ruimte te geven voor initiatief bij de samenleving moet de overheid zo min mogelijk klimmen op de trap. Nuance wordt hierbij aangebracht door te stellen dat er geen ideale rol voor de overheid kan worden bepaald en dat er per situatie moet worden bepaald wat passend handelen is. Tegelijkertijd moet deze trap wel stimuleren dat politici en bestuurders vaker voor een “*bescheiden profilering*” kiezen (De Raad voor het openbaar bestuur, 2012, p. 67). Deze nieuwe taakopvatting heeft niet alleen invloed op de gemeenten in zijn algemeenheid, maar ook op specifiek op de sport. Er wordt meer verantwoordelijkheid gelegd bij de burgers en sportorganisaties. Een illustratie hiervan is dat gemeenten “*verwachten [...] dat sportverenigingen een grotere rol gaan spelen bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken*” (Breedveld, Elling, Hoekman, Schaars, & Sport, 2006, p. 13).

Samenvattend wordt de betekenis aan anders georganiseerde sport mede gekenmerkt door de taakopvatting van de gemeente. Dit omdat de taakopvatting een aspect van de gemeentelijke context vormt waarbinnen de beleidsambtenaar zich bevindt. Vanuit een meer paternalistische opvatting heeft de overheid zelf een sturende rol. Daarentegen is vanuit een neoliberaal perspectief het doel om het initiatief vanuit de samenleving te stimuleren, met bijbehorend een bescheiden profilering van de overheid.

3.2.3. De context van schaarse middelen

Een derde contextfactor waarbinnen beleidsambtenaren betekenis geven, is de schaarste aan middelen waarmee zij de maatschappij moeten helpen. Deze beperkte middelen worden geschetst door Lipsky, die onderzoek doet naar de rol van *street-level bureaucrats*, ofwel publieke werkers, in het implementeren van beleid. Street-level bureaucrat is een verzamelterm voor leraren, ambtenaren, politieagenten en andere werknemers in de publieke sector (Lipsky, 2010, p. xi). Lipsky definieert street-level bureaucrats als “*Public service workers who interact directly with citizens in the course of their jobs, and who have substantial discretion in the execution of their work*” (Lipsky, 2010, p. 3). Beleidsambtenaren van huidig onderzoek kunnen ook worden beschreven als street-level bureaucrats, aangezien zij als ambtenaar in contact staan met burgers en omdat zij ook een eigen invulling geven aan het gemeentelijk beleid binnen de kaders waarbinnen zij werken. De street-level bureaucrats beschikken over weinig geld, kennis en tijd om te voldoen aan hun functieverwachtingen (Lipsky, 2010, p. 71). Dit licht Lipsky toe door te stellen dat er *oneindig* veel maatschappelijke diensten zijn te verrichten, waardoor er per definitie onvoldoende middelen zijn om deze te leveren. Vanwege de ontoereikende middelen om te voldoen aan de doelstellingen zijn de street-level bureaucrats gedwongen keuzes te maken, bijvoorbeeld in de verdelingen van publieke diensten. Hiervoor ontwikkelen zij gedragingen die Lipsky *coping mechanisms* noemt. Deze komen als volgt tot uiting:

1. Street-level bureaucrats ontwikkelen manieren om de vraag van burgers te verminderen. Met andere woorden, ze beperken de dienstverlening die zij moeten leveren.
2. Street-level bureaucrats passen hun werkdoelen aan zodat dat het gat tussen verwachtingen en middelen slinkt.
3. Street-level bureaucrats definiëren doelgroepen waarop de focus gelegd wordt, zodat wederom het gat tussen de verwachtingen en middelen slinkt. (Lipsky, 2010, p. 83)

In deze mechanismen komt het beheersen ofwel beperken van de vraag naar diensten naar voren. Op deze wijze kan de street-level bureaucrat omgaan met de schaarste in middelen, omdat de balans tussen verwachtingen in diensten en beschikbare middelen om eraan te voldoen beter in evenwicht komt.

De betekenis die wordt gegeven aan anders georganiseerde sport wordt beïnvloed door deze schaarse middelen. Dit omdat de schaarse middelen onderdeel vormen van de context waarbinnen de beleidsambtenaar moet functioneren.

Identiteit

Naast de *context* is de persoonlijke *identiteit* van de betekenisgever kenmerkend voor het proces van betekenisgeving. Wie wij zijn en wat ons gemaakt heeft tot wie we zijn, beïnvloedt onze kijk op de wereld. Onze identiteit is continu in verandering door het opdoen van ervaringen en door het leggen van contacten. Het doorgronden van de identiteit van degene die betekenis geeft, zoals zij/hij is op dat moment, is daarom cruciaal voor betekenisgeving (Mills e.a., 2010, p. 184).

3.2.4. Het individu in de functie van beleidsambtenaar

Bepalend voor de betekenis aan anders georganiseerde sport is de uiting van de persoonlijke identiteit van de betekenisgever. Binnen de bestuurskunde is het handelen van publieke werkers vanuit eigen goedvinden onderzocht, om de persoonlijke rol op de uitvoering van beleid te doorgronden. Bovens zegt hieromtrent over beleidsmakers (politici) en beleidsuitvoerders (ambtenaren):

“De beleidsbepalers mogen [...] van uitvoerders verwachten dat zij zich inzetten om het beleid conform de in de officiële beleidsteksten vastgestelde verwachtingen en randvoorwaarden uit te voeren. Maar kunnen zij ervan op aan dat dit ook gebeurt?” (Bovens e.a., 2007, p. 197).

Dit fragment trekt in twijfel of de ambtenaren altijd handelen volgens de kaders die de beleidsbepalers opstellen. De mate waarin een beleidsambtenaar vrijheid neemt ten opzichte van de vastgestelde verwachtingen is object van onderzoek in het boek *Street-level bureaucrats* (Lipsky, 2010). De term ‘street-level bureaucratie’ duidt op een spanning tussen het ‘street-level’, ofwel het dicht zijn bij de individuele burger (en het op afstand houden van centrale bepaling), en de ‘bureaucratie’ gericht op vastigheid en structuur (Lipsky, 2010, p. 27). Deze spanning wordt in deze paragraaf nader toegelicht aan de hand van de bureaucratie volgens Weber, en de *discretionaire ruimte* volgens Lipsky.

Weber wordt beschreven als ‘grote inspirator’ van het denken over overheidsorganisatie (Bovens e.a., 2007, p. 68). Zijn gedachtegoed belicht een perspectief op het handelen van de ambtenaar binnen de structuren van de *bureaucratie*. Hij beschrijft de bureaucratie als een organisatiestructuur gekenmerkt door kaders en regels. De politiek bepaalt deze kaders en regels, *“zij bepalen de missie van de organisatie en de randvoorwaarden waaronder wordt gewerkt”* (Boin, 1997, p. 179). De ambtenaren dienen deze kaders en regels als gegeven te beschouwen. Vanwege de opgelegde werkvoorschriften worden werkzaamheden van werknemers ‘mechanisch’ en onpersoonlijk (Weber, Heinrich Gerth, & Mills, 1946, p. 50). In termen van Weber:

“The more perfectly developed, the more bureaucracy is “dehumanized,” the more completely it succeeds in eliminating from official business love, hatred, and all purely, irrational, and emotional elements which escape calculation” (Weber, 1968, p. 975).

Kortom, naarmate een organisatie bureaucratischer wordt, verliezen de werknemers emoties en rationaliteit in hun handelen. De individuele handelsvrijheid wordt de werknemers ontnomen waardoor het functioneren van de bureaucratie objectiever wordt. Op deze manier kan elke burger op gelijke wijze worden behandeld. Vanuit het negatieve geredeneerd, kan persoonlijke besluitvoering reden zijn voor voorkeursbehandelingen en privileges. Weber beseft dat het in de werkelijkheid onmogelijk is om elke vorm van menselijkheid te ontnemen aan de werknemers. Daarom stelt hij dat, binnen de menselijkheid van de ambtenaar, zij/hij moet handelen volgens bepaalde principes. Weber stelt:

“The rule and the rational pursuit of “objective” purposes, as well as devotion to these, would always constitute the norm of conduct” (Weber, 1968, p. 979).

Oftewel, ondanks dat werknemers mensen zijn, moeten zij in de bureaucratie altijd rationeel handelen met toewijding om de geformuleerde doelen te bereiken. Deze schets van de bureaucratie, met betrekking op huidig onderzoek, geeft een kijk op de beleidsambtenaar als opvolger van de kaders. Dit kan betekenen dat de betekenissen die zij creëren sterk worden beïnvloed door van hogeraf verspreide denkbeelden. Om volgens de principes van de bureaucratie te handelen moet worden gewerkt volgens structuren en moeten keuzes op basis van ratio worden genomen. Dit traditionele beeld van de publieke bureaucraat is in de loop der tijd minder dominant geworden (Boin, 1997, p. 179). Een andere kijk op de ambtenaar, de ambtenaar als relatief vrij individu, wordt hieronder beschreven. Zoals ook hierboven beschreven nemen street-level bureaucrats vrijheid ten opzichte van de kaders om zelf richting te geven aan het beleid waarbij zij balanceren op het grensvlak tussen overheid en burgers. Hierdoor maken zij zelf beleid, wat resulteert in individuen die bepalen over maatschappelijke vraagstukken. Deze vrijheid in handelen noemt Lipsky ‘*Discretionaire ruimte*’, ofwel de ruimte om besluiten te nemen

naar eigen goedvinden. In termen van Lipsky is dit ruimte om te bepalen hoe, in welke hoeveelheid en kwaliteit privileges en sancties worden toebedeeld (Lipsky, 2010, p. 14). De vrijheid van de beleidsambtenaren geeft veel besluit- en invloedsmogelijkheden ten aanzien van het omgaan met vragen van burgers.

De betekenis die wordt gegeven aan anders georganiseerde sport wordt medebepaald door de relatieve vrijheid van de beleidsambtenaar. Dit omdat de relatieve vrijheid kenmerkt in welke mate de beleidsambtenaar zijn persoonlijke overwegingen mee laat wegen in het doen en denken binnen de gemeente.

Aandacht

Een derde kenmerk van invloed op betekenisgeving is de *aandacht* van de betekenisgever. In het proces van betekenisgeving focust men zijn aandacht op een aantal elementen, terwijl anderen worden 'gefilterd'. Eerdere ervaringen bepalen mee waar iemand de focus op legt. Deze focus op een aantal aspecten, gebaseerd op eerdere ervaringen, beïnvloedt betekenissen (Mills e.a., 2010, p. 184)

3.2.5. Aandacht in het sportbeleid

De aandacht van beleidsambtenaren wordt hoofdzakelijk bepaald door het beleid waar zij uitvoering aan geven. Van oudsher is het sportbeleid voornamelijk gericht op sportstimulering. Nu richt het sportbeleid zich ook op de inzet van sport ten behoeve van de gezondheid (Breedveld e.a., 2016; Theeboom, 1998) en sociale participatie/binding/integratie (Breedveld e.a., 2016, p. 10) zoals beschreven in de inleiding. Het bevorderen van de gezondheid en het meer in beweging brengen van de samenleving zijn volgens de *Monitor Lokaal Sportbeleid* de voornaamste doelen van het sportbeleid (Hoekman & Van der Maat, 2016, p. 27). Hiermee ligt de nadruk van beleid toenemend op de maatschappelijke betekenis van sport. Sport wordt ingezet als middel voor doelstellingen die sportoverstijgend zijn. Volgens de auteurs is de inzet van sport als middel geen nieuw verschijnsel, maar dat sport niet in de eerste plaats als centraal doel wordt gezien en meer ten behoeve van andere thema's wordt benut, is wel een duidelijke verschuiving. Deze verschuiving is in het licht van dit onderzoek relevant, omdat die duiding kan geven aan de betekenissen die worden gegeven aan anders georganiseerde sport. Bij het hanteren van dit perspectief bij de analyse zal de focus liggen op de mogelijke inzet van anders georganiseerde sport als middel voor maatschappelijke doelen. Ondanks de verschuiving van sport als doel op zich naar sport als middel voor maatschappelijk doelen blijft de inhoud van het beleid nog steeds met name gericht op sportaccommodaties en sportstimulering (Hoekman & Van der Maat, 2016). Dit duidt er op dat via die wegen sport als middel voornamelijk vorm moet krijgen.

Samenvattend lijkt de focus van beleid zich te verschuiven van sport als doel op zich naar sport als middel voor maatschappelijke doelen. Toch is een groot deel van het beleid nog gericht op accommodaties en sportstimulering. Dit perspectief op het beleid geeft een beeld van waar de aandacht van beleidsambtenaren naar uit kan gaan. Deze aandacht heeft mogelijk implicaties op het beeld dat zij schetsen van anders georganiseerde sport.

4. RESULTATEN EN ANALYSE

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste resultaten uiteengezet. De voornaamste bevindingen zijn dat beleidsambtenaren betekenis geven aan de opkomst van anders georganiseerde sport als gerelateerd aan de behoefte van burgers om ongebonden te zijn. Tevens beschrijven beleidsambtenaren sport als middel voor maatschappelijke doelen, hoewel de bruikbaarheid van anders georganiseerde sport verschilt per sportvorm. Daarbij levert deze resultatensectie het inzicht op dat beleidsambtenaren relatief weinig aandacht geven aan anders georganiseerde sport, dit in vergelijking met de georganiseerde sport.

4.1. De opkomst van anders georganiseerde sport

Hoe kijken beleidsambtenaren sport tegen de opkomst van anders georganiseerde sport aan? Is de landelijk gemeten groei van dit sportverband te verklaren? In deze paragraaf ga ik in op het perspectief van beleidsambtenaren op de opkomst van anders georganiseerde sport. Eerst ga ik in op een waargenomen behoefte aan flexibiliteit bij de burgers, daarna op diverse factoren die de hoeveelheid van anders georganiseerde sport die opkomt in de gemeenten zouden kunnen beïnvloeden.

4.1.1. Anders georganiseerde sport als uiting van de behoefte aan ongebondenheid

Wat is de kijk van de beleidsambtenaren op de opkomst van anders georganiseerde sport? Voornamelijk lijkt deze opkomst te wijten aan een behoefte van burgers aan flexibiliteit en bijbehorende ongebondenheid. Deze behoefte lijkt het resultaat van volle agenda's met toch de wens om te sporten en bewegen.

In diverse interviews komt naar voren dat anders georganiseerde sport, in de ogen van de beleidsambtenaren sport, het resultaat is van de wens om ongebonden te zijn. Zowel in kleine als in grotere gemeenten komt dit beeld terug (Mv 1 – Kleine gemeente, Mv 2 – Kleine gemeente, Mv 5 Kleine gemeente, Mr 7 – Middelgrote gemeente en Mr 8 – Middelgrote gemeente). Deze behoefte om ongebonden te zijn lijkt zich te hebben ontwikkeld in de loop der jaren. Dit wordt aangetoond in een reactie op de vraag “*wat maakt dat mensen anders georganiseerd sporten?*” Deze vraag wordt als volgt beantwoord:

“Een heel aantal jaartjes terug meldde je je aan bij de sportvereniging. Fijn meneer Jansen, fijn dat u er bent. Op dinsdagavond half negen verwachtten we u bij de training. En op zaterdag of zondag twee uur is de wedstrijd. En dat plande je vrij, dat werd geaccepteerd. Dan ging je sporten. Nu met steeds meer activiteiten, bezigheden en druk, willen ze dat niet meer denk ik. De burger wil zelf bepalen met wie en hoe die het doet.” (Mr 8 – Middelgrote gemeente)

Dit citaat toont de veranderende *mindset*, waarbij de burger vanwege drukte zelf wil bepalen wat zij/hij wanneer doet. Deze behoefte doet denken aan de drijfveer van verhoogde handelingsvrijheid zoals beschreven in het proces van individualisering binnen het theoretisch kader. Ter herinnering, Schnabel beschreef dat het collectieve plaats maakte voor individuele vormgeving aan vermeerdering van persoonlijke vrijheid (Schnabel, 2012, p. 54). Het lijkt erop dat waar het vroeger vanzelfsprekend was dat mensen gebonden waren aan trainingen en wedstrijden, nu volgeplande agenda's ervoor zorgen dat dit niet meer gewenst is. Mensen die druk zijn hebben geen zin meer in trainen op vaste uren (Mv 5 – Kleine gemeente) en het verplicht competitie spelen gedurende een heel seizoen (Mv 3 – Kleine gemeente en Mv 5 – Kleine gemeente). Dit is in lijn met de eerdere gelegde relatie in het theoretisch kader tussen sport en

individualisering, waarbij Vosman beschreef dat er behoefte is aan vrijheid in het bepalen wanneer wordt gesport. De behoefte om ongebonden te zijn wordt voornamelijk toegekend aan de groep die respondenten de *middengroep* (Mv 5 – Kleine gemeente, Mr 9 – Grote gemeente) of *jonge gezinnen* noemen (Mv 3 – Kleine gemeente). Deze groepen mensen zouden het meest ervaren druk te zijn vanwege de combinatie van werk en het hebben van een gezin.

4.1.2. De opkomst van anders georganiseerde sport hangt af van diverse factoren

De respondenten zijn in dienst van gemeenten die aanzienlijk verschillend zijn. Zo verschillen de groottes van de gemeenten en beschikken sommige gemeenten over meer groen dan anderen. Wat is de opvatting van beleidsambtenaren op de opkomst van anders georganiseerde sport ten aanzien van omgevingsfactoren van gemeenten?

De gemeentegrootte zou van invloed kunnen zijn voor de hoeveelheid anders georganiseerde sport die opkomt in de gemeente. In kleine gemeenten zouden de verenigingen een centralere rol spelen en in grotere gemeenten zou de levensstijl mogelijk meer passen bij anders georganiseerde sportbeoefening. Dit wordt in de volgende quote beschreven:

“Ik heb het idee dat in kleinere gemeenten, waar kleinere kernen zijn, de sportvereniging nog een centrale rol speelt. Dat het bijna standaard is dat iedereen lid is van de vereniging. En dat is iets overdreven maar... En juist in grote steden, waar veel jonge hoogopgeleiden wonen, daar is een andere levensstijl: veel meer dat flexibele, die anders georganiseerde sport heeft daar een veel grotere rol.” (Mr 9 – Grote gemeente)

Eenzijds belicht deze quote het verschil tussen grote en kleine gemeenten; grotere zouden meer te maken hebben met anders georganiseerde sport. Respondenten beschrijven een centralere positie van verenigingen binnen kleine gemeenten, en dit beeld wordt gereproduceerd door een aantal respondenten afkomstig uit kleine en grote gemeenten (Mv 1 – Kleine gemeente en Mv 2 – Kleine gemeente). Ik specificeer hier dat het gaat om kleine en grote gemeenten vanwege de context van beleidsambtenaren die zoals beschreven in het theoretisch kader invloed kan hebben op betekenisgeving. Hoewel de context van beide beleidsambtenaren verschilt, in de grootte van de gemeente, geven zij dezelfde betekenis aan de centrale positie van verenigingen in kleine gemeenten. Anderzijds wordt gezegd dat het hoge opleidingsniveau binnen grotere gemeenten een rol kan spelen. Twee andere respondenten sluiten hierbij aan door te stellen dat studentensteden mogelijk meer anders georganiseerde sport kennen (Mr 6 – Middelgrote gemeente en Mr 11 – Grote gemeente). Naast de gemeentegrootte op zich wordt ook het groeien/krimpen van gemeenten gerelateerd aan de opkomst van anders georganiseerde sport. Een respondent beschrijft een tegenstelling tussen gebieden die in bevolking groeien met druk op de openbare ruimte en wachtlijsten voor georganiseerde sportverenigingen en gebieden die krimpen met een trend andersom (Mr 11 – Grote gemeente). Toch zegt deze respondent niet hard te kunnen maken dat het krimpen/groeien van een gemeente van invloed is op de opkomst van anders georganiseerde sport. In andere interviews is dit niet aan bod gekomen.

Ook de mate van de verhouding groen/grijs gebieden per gemeente zou een rol kunnen spelen in de opkomst van anders georganiseerde sport (Mv 3 – Kleine gemeente, Mr 8 – Middelgrote gemeente en Mr 9 – Grote gemeente). De volgende quote is illustrerend voor dit beeld:

“Wat verschillend kan zijn is dat de mogelijkheden voor anders georganiseerde sport per gemeente anders zijn. Kijk ongeorganiseerde sport vraagt iets van de openbare ruimte. Ben je in een enorm stedelijk gebied, met veel steen en grijs, dan vergt dat heel wat anders dan als je een plattelandsgemeente bent. Dus de lokale situatie is een uitgangspunt voor anders georganiseerde sportbeoefening” (Mr 8 – Middelgrote gemeente)

Met andere woorden, deze beleidsambtenaar ziet anders georganiseerde sport voornamelijk als een sport voor gemeenten met veel groen. Toch wordt dit beeld door deze respondent zelf en ook andere respondenten genuanceerd (Mv 2 – Kleine gemeente, Mr 8 – Middelgrote gemeente, Mr 11 – Grote gemeente en Mr 12 – Grote gemeente). De respondent van bovenstaande quote benoemt namelijk de diverse initiatieven van grote steden als Amsterdam, Rotterdam en Eindhoven om anders georganiseerde sport te stimuleren, waar het relatieve kleine deel van groene ruimte creatief wordt benut. Illustratief hierbij zijn een pianotrap (waarvan treden geluiden maken om mensen op speelse wijze te stimuleren de trap te nemen) en een atletiekbaan in de openbare ruimte (Mr 8 – Middelgrote gemeente). Dit type initiatieven komt van de gemeenten zelf. Teruggaand naar het theoretisch kader doen deze initiatieven denken aan een paternalistische aanpak; de overheid wil dat de burger meer beweegt en stimuleert dit door de openbare ruimte zo in te richten dat de burger geneigd is dit te gaan doen. Wel wil ik deze uitspraak nuanceren voordat bovenstaande gemeenten als paternalistisch worden bestempeld; enkel het nemen van deze initiatieven doet hieraan denken.

Concluderend wordt de opkomst van anders georganiseerde sport gerelateerd aan de behoefte om ongebonden te zijn. Deze behoefte aan ongebondenheid heeft kenmerken, die terugkomen in de drijfveren achter de individualisering van de maatschappij. Volgens beleidsambtenaren komt dit het sterkst tot uiting bij jongvolwassenen, die werk en gezinsleven combineren. Daarbij zouden de grootte van de gemeente, het groeien of krimpen van de gemeente en het al dan niet bezitten van veel groengebieden binnen de gemeenten factoren zijn, die volgens respondenten kunnen zorgen voor verschillen in de opkomst van anders georganiseerde sport.

4.2. Anders georganiseerde sport als middel voor maatschappelijke doelen

In de inleiding is al besproken dat er sprake is van toenemende importantie van sport in zijn algemeenheid. In deze paragraaf wordt de kijk van beleidsambtenaren op anders georganiseerde sport als (mogelijk) middel beschreven. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen drie anders georganiseerde sportvormen: individueel verband, ongebonden groepen en sportscholen.

4.2.1. Het maakt niet uit hoe je sport en beweegt, als je maar sport en beweegt, toch?

Beleidsambtenaren zijn vanuit hun functie bezig met sport inzetten als middel voor de maatschappij. In hoeverre geldt dit ook voor anders georganiseerde sport?

Juist omdat beleidsambtenaren sport inzetten als middel voor maatschappelijke doelen, lijken zij het niet belangrijk te vinden of dit via georganiseerde sport of anders georganiseerde sport gebeurt. Met andere woorden, zowel georganiseerde sport als anders georganiseerde sport kan bijdragen aan het behalen van maatschappelijke doelen. Dit wordt geïllustreerd in de volgende quote:

“Nou kijk mijn persoonlijke visie, en die durf ik ook wel breder uit te dragen, dat is dat het niet uitmaakt in welk verband je sport, als je maar sport en beweegt. Waarbij het belang van de georganiseerde sport altijd wel flink onderkend is, en grote aandacht heeft bij gemeenten. De anders georganiseerde sport is toch vaak, waarin niet wordt voorzien, waarin gaten vallen” (Mr 7 – Middelgrote gemeente)

Deze quote belicht dat het, volgens deze beleidsambtenaar, niet uitmaakt in welk verband wordt gesport en bewogen. Met sportverband wordt bedoeld op de vormen georganiseerd of anders georganiseerde sport. Met andere woorden, zowel georganiseerde sport als anders

georganiseerde sport zijn kunnen worden benut voor maatschappelijke doelen. In deze quote spreekt de beleidsambtenaar vanuit zijn 'persoonlijke visie'. Anders gezegd, hij uit zijn *individuele* betekenis en, zegt hij, hij 'durft deze over te dragen aan anderen'. Hier wordt in termen van betekenisgeving duidelijk hoe een door het individu geformuleerde betekenis kan worden verspreid. Het beeld dat deze beleidsambtenaar schetst komt overeen met het beeld van een aantal andere gemeenten, die op identieke wijze stellen dat het verband niet uitmaakt, als er maar wordt gesport en bewogen (Mr 6 – Middelgrote gemeente, Mr 7 – Middelgrote gemeente, Mr 8 – Middelgrote gemeente, en Mr 11 – Grote gemeente). Bovendien belicht bovenstaande quote, dat het belang van georganiseerde sport wordt onderkend, terwijl er bij anders georganiseerde sport nog 'gaten vallen'. Dus ondanks dat beide vormen van sport kunnen voldoen, lijkt voornamelijk ingezet te worden op georganiseerde sport. Deze respondent ligt het vallen van gaten toe: "*soms kan er iets meer aandacht gaan naar samenwerking met commerciële sport en het benutten van sport in de openbare ruimte*". Met andere woorden, in theorie zijn zowel georganiseerde sport als anders georganiseerde sport middelen voor sport en bewegen, maar in de praktijk ontbreekt het aan aandacht voor de anders georganiseerde sport. Deze constatering is gericht op de uitspraak van één respondent. Later in deze resultatensectie wordt dieper ingegaan op de aandacht voor anders georganiseerde sport. Een mogelijke verklaring voor het toekennen van gelijke waarde aan beide sportvormen en het toch tegelijkertijd minder aandacht besteden aan anders georganiseerde sport, wordt door een andere respondent gegeven. Hij stelt dat pas voor het eerst, in het laatste beleid van de gemeente, is opgenomen dat het niet uitmaakt in welk verband wordt gesport en bewogen (Mr 8 – Middelgrote gemeente). Het feit dat dit pas in het laatste beleidsdocument is opgenomen toont dat er verandering is in het beleid ten aanzien van anders georganiseerde sport. Mogelijk, maar dit is een interpretatie van de onderzoeker, is deze verandering al wel teweeg gebracht in formele discoursen zoals beschreven door Homan (2006), maar krijgen beide sportvormen in de praktijk nog geen gelijke aandacht. Dit zou duiden op een verschil in het formele discours dat wordt verspreid in de kaders, ten opzichte van hoe het personeel er zelf over denkt (dus in het subpublieke discours).

4.2.2. De kijk op individuele sport en ongebonden sportgroepen, als middel voor maatschappelijke doelen

Anders georganiseerde sport, evenals georganiseerde sport, kan dienen als middel voor maatschappelijke doelen. De kijk van beleidsambtenaren op specifiek de ongebonden sportgroepen en de individuele sport als middel wordt hieronder beschreven.

Anders georganiseerde sport wordt gezien als zijnde een middel voor diverse maatschappelijke doelen. Wel valt er onderscheid te maken in welk type sport waarvoor dient. Specifiek in relatie tot ongebonden groepen wordt genoemd dat deze kunnen bijdragen aan: tegengaan van eenzaamheid (Mv 2 – Kleine gemeente en Mr 7 – Middelgrote gemeente), als aanbod voor vluchtelingen (Mr 4 – Kleine gemeente), en het opbouwen van sociale netwerken (Mr 8 – Middelgrote gemeente). De individuele sporten zouden voornamelijk bijdragen aan gezondheidsdoelstellingen (Mv 3 – Kleine gemeente, Mr 6 – Middelgrote gemeente, Mr 8 – Middelgrote gemeente en Mr 11 – Grote gemeente). Vanuit het inzicht uit het theoretisch kader dat het belang van sport toeneemt, kan in zekere zin worden gezegd dat de anders georganiseerde sport daaraan bijdraagt. Toch zijn een aantal beleidsambtenaren ook kritisch over de functie van individuele sportbeoefening. Zij zien de ongestructureerde aard van de sportvorm als belemmering om systematisch bij te dragen. Het ontbreekt er aan een '*stok achter de deur*' (Mr 6 – Middelgrote gemeente, Mv 1 – Kleine gemeente). Dit beeld is in lijn met het beeld van een andere beleidsambtenaar uit een kleine gemeente, die stelt dat het ontbreken aan structuur bij individuele sporten reden is waarom het juist niet kan worden ingezet als middel voor maatschappelijke doelen als het doen toenemen van cohesie tussen burgers binnen de

maatschappij, of bijvoorbeeld tegen eenzaamheid (Mr 4 – Kleine gemeente). De afwijkende betekenis die deze laatste beleidsambtenaar toekent aan anders georganiseerde sport als middel kan mogelijk worden verklaard door de *aandacht* die hij toekent aan het samenbrengen van de burgers van zijn gemeente. In het interview met deze beleidsambtenaar komt herhaaldelijk naar voren dat hij het samenkomen en de gezamenlijkheid belangrijke aspecten van sport vindt. In termen van Weick kan deze *aandacht* invloed hebben op de betekenis die wordt gegeven, omdat de focus ligt op een aspect terwijl andere aspecten worden uitgefilterd. Hier zou de focus liggen op sport als middel voor een doel als het samenbrengen van mensen, waardoor andere doelen als gezondheidsbevordering over het hoofd worden gezien. Andere beleidsambtenaren kennen juist nieuwe verbanden toe aan anders georganiseerde sport (Mv 2 – Kleine gemeente, Mv 5 – Kleine gemeente, Mr 6 – Middelgrote gemeente en Mr 9 – Grote gemeente), zoals anders georganiseerde sportgroepen die gebruik maken van een whatsappgroep (Mr 9 – Grote gemeente), en wandelgroepjes (Mv 5 – Kleine gemeente en Mr 6 – Middelgrote gemeente). Individuele sporters als zodanig vormen ongebonden groepjes door met elkaar af te spreken. Het ontstaan van deze nieuwe sportgroepen toont een behoefte aan collectiviteit. Dit is in contrast met het beeld van de individualisering zoals beschreven in het theoretisch kader waarbij *'het collectieve plaats [maakt] voor de individuele vormgeving aan de vermeerdering van de persoonlijke vrijheid'* (Schnabel, 2012, p54.). De vermeerdering aan persoonlijke vrijheid lijkt wel herkenbaar zoals eerder beargumenteerd, maar dit lijkt niet ten kosten van *'het collectieve'*. Met andere woorden, er is wel sprake van ongebondenheid en flexibiliteit, en daarbij ruimte voor het samenbrengen van mensen binnen nieuwe groepen.

4.2.3. De kijk op commerciële sportscholen als middel voor maatschappelijke doelen

Aan de individuele sporters en ongebonden groepen kunnen de commerciële sportaanbieders worden toegevoegd, voor een totaalbeeld van anders georganiseerde sport zoals gedefinieerd in dit onderzoek. Hieronder wordt besproken hoe beleidsambtenaren kijken naar dit sportverband als middel voor maatschappelijke doelen. Hierop vooruitkijkend werd in het open interview met de directeur van de VSG, een spanning in de verhouding tussen markt en overheid voorspeld. Zonder hier invulling aan te geven, liet hij doorschemeren dat er onduidelijkheden zijn in hoe de gemeenten commercieel aanbod van anders georganiseerde sport kunnen ondersteunen en benutten. Ook hier wordt in dit resultatensegment op ingegaan.

Eerst wordt ingegaan op de samenwerking tussen commerciële aanbieders en gemeenten. Daarna wordt ingegaan op de kijk op het behalen van maatschappelijke doelen via commerciële aanbieders.

4.2.3.1. "Zijn we niet als gemeente verkeerd bezig ofzo?"

De samenwerking tussen gemeenten als overheidsinstellingen, en commerciële aanbieders als zijnde onderdeel van de markt, lijkt niet vanzelfsprekend. Beleidsambtenaren zijn terughoudend in het samenwerken met partijen die aan deze samenwerking verdienen. Een aantal beleidsambtenaren geven aan niet of nauwelijks met commerciële aanbieders in aanraking te komen (Mv 2 – Kleine gemeente, Mv 3 – Kleine gemeente, Mr 4 – Kleine gemeente, en Mv 13 – Grote gemeente). De Wet Markt en Overheid, zoals toegelicht in de inleiding, lijkt beperkend in de samenwerkingsmogelijkheden (Mr 12 – Grote gemeente en Mv 13 – Grote gemeente). Een van de respondenten zegt dat je rekening moet houden met deze wet:

"- Interviewer: En hoe gaan jullie daar nu mee om?"

- Respondent: [...] subsidies en geldstromen die kant op: dat moet je niet willen. Maar een sportschool, dicht bij een sportpark zetten in plaats van op een industrieterrein, of een verenigingsadviseur daarlangs sturen, of een samenwerking mee zoeken: Ja!
- Interviewer: Dus zoals ik het nu begrijp, als gemeente kan je geen geld geven aan een commerciële partij, maar je kan hem wel het voordeel bieden dat hij op een locatie terecht komt, waar hij de doelgroep dient?
- Respondent: Ja maar (naam medewerker sportbedrijf) zei ook al, je mag niet subsidiëren maar je kan ze wel inhuren of inkopen. Dat maakt niet zoveel uit."

Bovenstaande quote belicht dat het volgens de respondenten niet is toegestaan voor de gemeente om commerciële aanbieders te betalen via subsidies en directe geldstromen. In het theoretisch kader is gesproken over de kaders van de bureaucratie volgens Weber. Deze kaders zouden moeten zorgen voor gelijke behandeling van de burgers, maar een kanttekening hierbij is dat deze kaders soms niet de mogelijkheid bieden bepaalde -wel gewenste- dienstverlening te bieden.

In een andere gemeente worden sportscholen wel betaald (Mr 12 – Grote gemeente). In deze gemeente krijgen burgers in armoede een pas waarmee zij naar fitnessscholen kunnen, deze lessen worden vervolgens door de gemeente betaald. Hierover ontstaat de volgende dialoog met twee beleidsambtenaren van de gemeente:

- “- Interviewer: En in hoeverre raakt dit aan de Wet Markt en Overheid?
- Respondent 1: Nou dat zijn we nu aan het onderzoeken. Maar het is geen inkoopcontract, en ook geen subsidie trouwens. Dus voor privépersonen vergoed je bepaalde kosten.
- Respondent 2: Maar klopt hoor, daar breken we ons hoofd over. Want het is natuurlijk wel dat je klandizie voor een aanbieder creëert. Van ons uit is het puur maatschappelijk.
- Respondent 1: Maar het geldt voor iedereen he? Ik heb het bij een jurist neergelegd. [...] Maar op het moment dat je het regelt via een aantal uitsluitingscriteria, kom je onder de Wet Markt en Overheid uit” (Mr 12 – Grote gemeente)

In deze quote komt enige onenigheid naar voren. In bredere context is bij mij de indruk gewekt dat soms niet helder is voor de respondenten wat exact wel en niet is toegestaan binnen de Wet Markt en Overheid. De ene beleidsambtenaar zegt dat ze zich het hoofd breken over dit vraagstuk, terwijl de andere stelt dat de gemeente onder de Wet Markt en Overheid uit kan komen. Dit laatste verdient toelichting: de gemeente betaalt sportscholen. Omdat elke sportschool de kans krijgt hieraan mee te werken zou de financiering niet zorgen voor problemen. Niet elke sportschool doet overigens mee aan dit programma, omdat bepaalde voorwaarden zijn opgesteld, bijvoorbeeld op basis van kwaliteit en veiligheid van het aanbod. Met andere woorden, omdat de gemeente elke sportschool dezelfde kans geeft, is het mogelijk om de samenwerking aan te gaan. Omdat iedere aanbieder mee kan doen, mits hij voldoet aan de voorwaarden, geven beleidsambtenaren geen voordeel aan specifieke aanbieders ten opzichte van andere aanbieders. Dit is van belang omdat beleidsambtenaren, in termen van Weber, geen privileges mogen geven aan de ene of de andere partij. Toch valt op dat er wordt gesproken van ‘onder de wet uit komen’. Dit wekt de indruk dat deze beleidsambtenaren ervaren dat zij afwijken van deze wet. Deze interpretatie gaat erg specifiek in op de tekstuele details, maar juist deze kunnen, zoals beschreven in het theoretisch kader, betekenen blootleggen.

Op basis van bovenstaande quote valt niet uit te maken of deze beleidsambtenaren oordelen wel of niet af te wijken van de wet. Wel belicht deze quote de onduidelijkheid die er heerst ten opzichte van de Wet Markt en Overheid.

4.2.3.2. Past het type aanbod van de commerciële aanbieders bij maatschappelijke doelen?

Nadat de kijk op samenwerkingsmogelijkheden met commerciële aanbieders is belicht, is het relevant zich de vraag te stellen, of commerciële aanbieders ook bijdragen aan de doelen van gemeenten. Een gemixt beeld wordt geschetst door de respondenten. Enerzijds zouden commerciële aanbieders vanwege hun primaire focus op geld verdienen in mindere mate zijn gefocust op de maatschappelijke doelen die gemeenten hebben. Anderzijds zouden zij juist kunnen bijdragen aan gerichte aandacht voor specifieke doelgroepen vanwege hun professionele dienstverlening. Een mogelijke verklaring voor verschillende percepties wordt belicht: Sommige mensen bij gemeenten zouden niet zo geneigd zijn commerciële aanbieders in de uitvoering van beleid te betrekken.

Sommige beleidsambtenaren zijn kritisch over het aanbod van commerciële aanbieders, ten aanzien van maatschappelijke doelen. Dit komt naar voren in een aantal interviews (Mr 4 – Kleine gemeente, Mr 7 – Middelgrote gemeente en Mr 8 – Middelgrote gemeente). Eén van de respondenten is zeer negatief over de fitnesscentra in dit verband:

“Ik vraag me af of die commerciële sportscholen het doel bereiken. Ik geloof daar namelijk niet veel in. En weet je waarom? Het gaat om de verkoop van een abonnement. En het liefst dat die mensen daarna niet meer komen. Want daar hebben ze last van. Nou dan heb je je doel al niet denk ik. Want het gaat erom dat je de mensen in beweging krijgt. Vervolgens bieden we een abonnement aan dat redelijk goedkoop is. Wat eigenlijk niet kan maar door de massaliteit van het aantal verkochte abonnementen kan je zo’n school in leven houden. Die mensen gaan aan de slag zonder begeleiding. Je moet maar eens in een sportschool lopen, je ziet die oefeningen gebeuren. Dan schieten de tranen mij door de ogen, van als die een scheurtje oploopt dan vliegen de wervels door de zaal heen. Zo fout is ie bezig. [...] Dus ik vraag mij af, welk doel dient een commerciële, slecht georganiseerde sportschool? En ik ken wel een aantal aanwijzingen van, daar moet je niet naartoe gaan als je zelf geen kennis hebt van het menselijk lichaam.” (Mr 7 – Middelgrote gemeente)

Deze respondent zegt weinig positiefs over sportscholen. Ten eerste zijn ze uit op geld verdienen via abonnementen, en niet op mensen in beweging krijgen. Bovendien zijn de mensen die wel in beweging komen, niet gezond aan het sporten. Daarbij zou er geen begeleiding aanwezig zijn. Al met al is helder dat deze beleidsambtenaar geen toegevoegde waarde ziet in sportscholen als het gaat om het behalen van maatschappelijke doelen. Een andere beleidsambtenaar van dezelfde gemeente ziet meer kansen in samenwerking met commerciële aanbieders. Het negatieve beeld wordt deels gedeeld in een andere gemeente (Mr 12 – Grote gemeente). Daar wordt gezegd dat een aantal sportscholen een verdienmodel hebben dat is gericht op mensen die drie maanden sporten om er goed uit te zien op het strand en wel betalen voor een jaar. Toch wordt dit beeld door dezelfde respondent genuanceerd. Hij zegt dat fitnesscentra ook juist zorgen voor veel sport en bewegen binnen de gemeente. Dit laatste beeld wordt gedeeld in andere gemeenten (Mv 1 – Kleine gemeente, Mr 4 – Kleine gemeente, Mr 8 – Middelgrote gemeente, Mr 9 – Grote gemeente en Mr 10 – Grote gemeente). Deze gemeenten stellen dat sportscholen bijdragen aan brede beleidsdoelen, als zo veel mogelijk mensen aan het sport en bewegen krijgen. Deze doelstelling is in het theoretisch kader naar voren gekomen als focus van beleidsambtenaren in het sportbeleid. Herinner dat Weick beschrijft dat *aandacht* een factor kan zijn voor het beïnvloeden van betekenissen. Mogelijk heeft de aandacht van het beleid op sportstimulering invloed op hun kijk op de functie van sportscholen. Er lijken relatief weinig ervaringen te zijn met sportscholen die bijdragen aan specifieke doelen. Wel wordt in een grote gemeente toegelicht dat er voor jongeren in armoede wordt gezocht naar passend aanbod in sportscholen (Mr 12 – Grote gemeente). Vanuit een ander perspectief zou commercieel aanbod van waarde kunnen zijn. In dezelfde gemeente wordt gesteld dat het commerciële aanbod van anders georganiseerde sport juist kan bijdragen ten opzichte van verenigingen, omdat de verenigingen te veel belast worden met het sporten als

middel:

“Ja en sport wordt ook steeds vaker gebruikt om een andere problematiek op te lossen. Denk aan sport voor de arbeidsmarkt, ongezondheid, niet participeren, criminaliteit. Dat zijn wel professionele problemen, en dat kan je niet altijd zomaar neerleggen bij de vrijwilliger van de sportvereniging. Dus er ontstaat een steeds meer professioneel aanbod, dat geen vereniging is.” (Mr 12 – Grote gemeente)

Hier trekt de respondent de bijdrage van anders georganiseerde sport breder, door het te beschouwen als een vorm van professionele dienstverlening buiten de georganiseerde sport om.

4.2.3.3. De geneigdheid van beleidsambtenaren om met commerciële aanbieders samen te werken

In deze variëteit aan meningen geeft een beleidsambtenaar een perspectief op het individu binnen haar functie, dat kan bijdragen aan een bruikbaar inzicht op de beleidsambtenaar binnen de context van samenwerkingen met commerciële aanbieders. In het interview met deze respondent van een grote gemeente komt naar voren dat sommige beleidsambtenaren niet zo geneigd zijn commerciële partijen in de uitvoering van beleid te betrekken. De discussie hieromtrent luidt:

“- Respondent: En ik ben ook erg op zoek naar de win-win situaties richting commerciële aanbieders. We zijn daar misschien nog wat vies van als gemeente. Als commerciële partijen geld verdienen. Dat is mijn algemene beeld van gemeentes. Dat is niet specifiek (stadsnaam).

- Interviewer: Ja, en waar komt dat vandaan?

- Respondent: Uhm ja. [...] Misschien heeft het ook te maken met het type mensen dat bij een gemeente werkt. Die zijn meestal gewoon niet commercieel. Dan ga je niet bij een gemeente werken over het algemeen. Een gemeente heeft het beeld van je doet het vanuit overtuiging van de maatschappelijke bijdrage, en geld verdienen is een ander uitgangspunt.” (Mv 13 – Grote gemeente)

Deze citaat belicht een kijk op ambtenaren, met een maatschappelijke oriëntatie, zonder affiniteit met commercie. In termen van kenmerken van betekenisgeving zoals beschreven in het theoretisch kader, is de aandacht van deze beleidsambtenaar mogelijk meer maatschappelijk dan commercieel georiënteerd. Kenmerkend voor betekenisgeving is de aandacht van de betekenisgever; zoals belicht door Weick kan aandacht namelijk zorgen voor focus op een onderwerp, in dit geval de maatschappij, waardoor andere onderwerpen kunnen worden ‘uitgefilterd’, zoals *mogelijk* de commercie. Ik wil benoemen dat het uitfilteren van het commerciële suggestief is want er wordt gesproken over een algemeen beeld van gemeenten, en bovendien door enkel één respondent. Toch is een zekere afkeur voor commercieel aanbod duidelijk te herleiden uit de woorden ‘vies van’, sprekend over commerciële partijen. Deze afkeur wordt geassocieerd met een ‘type’ mensen, dat werkzaam is bij gemeenten. Hier valt een parallel te trekken met het kenmerk van betekenisgeving *identiteit* zoals beschreven door Weick. Hieromtrent zei de auteur dat wie wij zijn invloed heeft op onze betekenisgeving. Hoewel de respondent een beschrijving geeft over beleidsambtenaren in zijn algemeenheid, en niet over haar gemeente specifiek, is de identiteit die zij kenmerkt voor de groep van belang. Het eigen (in deze situatie negatieve) oordeel over beleidsambtenaren lijkt invloed te hebben op hun kijk op commercieel aanbod binnen gemeenten. Beperking voor de kracht van dit inzicht is dat dit niet is voorgelegd bij andere beleidsambtenaren.

Samenvattend kan worden gesteld dat beleidsambtenaren benoemen dat het niet uitmaakt in welk verband wordt gesport, als dit maar wordt gedaan. Dit lijkt terug te komen in formele

discoursen, bijvoorbeeld in beleidsdocumentatie. Toch lijken er nuances te zijn in de kijk op de bruikbaarheid van anders georganiseerde sportvormen ten behoeve van maatschappelijke doelen. Ongebonden groepen dragen veelal bij voor sociale doelen als het verbeteren van cohesie en het opbouwen van netwerken. Individuele sporters, vanwege de aard van het verband waarin die sport wordt beoefend, dragen hier mogelijk minder aan bij. Wel wordt aan individuele sport toegekend dat het bijdraagt aan gezondheidsdoelen. Specifiek tot commerciële aanbieders zijn beleidsambtenaren verdeelt over de maatschappelijke functie ervan. Sommigen zijn kritisch over de kwaliteit van het aanbod, waar anderen juist kansen zien, onder meer in het aanbieden van professioneel aanbod. De ene beleidsambtenaar werkt niet samen met deze aanbieders, waar de ander juist kansen ziet en diverse constructies bedenkt voor samenwerkingen. Mogelijk valt dit te verklaren vanuit heersende onduidelijkheid bij de beleidsambtenaren omtrent de Wet Markt en Overheid. Daarnaast schetst een respondent dat beleidsambtenaren sport kunnen worden gekenmerkt, als individuen die minder geneigd zijn commerciële aanbieders bij de uitvoering van beleid te betrekken.

4.3. De kijk op de rol van de beleidsambtenaar ten aanzien van anders georganiseerde sport.

In vorige paragraaf is de kijk van de beleidsambtenaren op anders georganiseerde sport als middel beschreven. In deze paragraaf zet ik de resultaten uiteen, die de *aandacht* van beleidsambtenaren voor anders georganiseerde sport duiden.

4.3.1. Er wordt minder aandacht besteed aan anders georganiseerde sport, ten opzichte van georganiseerde sport

De beleidsambtenaren die de portefeuille sport hebben, besteden tijd aan verschillende werkzaamheden. De aandacht die daarbij gaat naar anders georganiseerde sport lijkt betrekkelijk klein ten opzichte van de aandacht die uitgaat naar georganiseerde sport. Dit geldt zowel voor grote als voor kleinere gemeenten.

De aandachtsverhouding tussen georganiseerde sport en anders georganiseerde sport, is in enkele interviews geduid met een percentage tijd dat beleidsambtenaren besteden aan beide organisatievormen. Naar schatting gaat, volgens een respondent uit een kleine gemeente, 90% tot 95% van haar tijd naar georganiseerde sport, en 5% tot 10% naar anders georganiseerde sport (Mv 1 – Kleine gemeente). In een andere kleine gemeente wordt dit beeld bevestigd. Zo'n 90% van de tijd van deze respondent zou gaan naar georganiseerde sport (Mv 2 – Kleine gemeente). Ook in een van de grote gemeenten is een aanzienlijk verschil in aandacht beschreven. Er wordt zelfs gesteld dat 99% van de tijd naar georganiseerde sport gaat (Mv 10 – Grote gemeente). Later in het gesprek met deze beleidsambtenaar wordt dit beeld wel genuanceerd, omdat er via subsidies aandacht is voor anders georganiseerde sportvormen waaraan ze niet had gedacht. In een middelgrote gemeente wordt de verhouding 80% voor georganiseerde sport tegenover 20% voor anders georganiseerde sport genoemd.

Deze percentages tonen een groot verschil in de aandacht die uitgaat naar anders georganiseerde sport, ten opzichte van de georganiseerde sport. Deze aandacht wisselt per gemeente, maar bij allen is de aandacht voor anders georganiseerde sport onder de 20%. Hoewel dit percentage niet bij elke gemeente is uitgevraagd, mag duidelijk zijn dat de meest aandacht uitgaat naar de georganiseerde sportvormen.

4.3.2. Beleidsambtenaren sport besteden aandacht aan goede openbare ruimte

Hierboven is geschetst dat er relatief weinig aandacht naar anders georganiseerde sport gaat, ten opzichte van de georganiseerde sport. Aandacht die wel gaat naar anders georganiseerde sport is vaak gericht op het inrichten van de openbare ruimte. In deze paragraaf wordt sportbeoefening in de openbare ruimte besproken, vanuit de perceptie van de beleidsambtenaren.

Beleidsambtenaren hebben te maken met vraagstukken over anders georganiseerde sport in openbare ruimte. Zij proberen de openbare ruimte zo in te richten dat het sport en bewegen stimuleert, door groengebieden toegankelijk en beweegvriendelijk te maken. Hierin lijken de grote gemeenten verder dan de kleinere, en kan de Omgevingswet helpen in de toekomst. Het investeren in de openbare ruimte ten behoeve van anders georganiseerde sport komt naar voren in de meeste interviews in gemeenten van verschillende grootten (Mv 3 – Kleine gemeente, Mv 5 – Kleine gemeente, Mr 6 – Middelgrote gemeente, Mr 8 – Middelgrote gemeente, Mr 9 – Grote gemeente, Mr 10 – Grote gemeente, Mr 11 – Grote gemeente en Mr 12 – Grote gemeente). Diverse aanpassingen van de openbare ruimte worden genoemd; voorbeelden zijn: het aanleggen van verbindingswegen om openbare ruimte toegankelijk te maken (Mr 6 – Middelgrote gemeente, Mr 8 – Middelgrote gemeente, Mr 11 – Grote gemeente en 12), het verlichten en verbreden van hardloop- en wandelroutes (Mv 5 – Kleine gemeente, Mr 8 – Middelgrote gemeente, Mv 10 – Grote gemeente en Mr 11 – Grote gemeente), toevoegen van sporttoestellen (Mv 5 – Kleine gemeente en Mr 12 – Grote gemeente) en het weghalen van paaltjes of gevaarlijk liggende stoeptegels (Mr 11 – Grote gemeente). Het treffen van deze maatregelen duidt, in termen van de overheidsparticipatietrap, op een stimulerende rol van de beleidsambtenaren: Twee treden hoger dan de loslatende gemeente, duidt de stimulerende gemeente op een overheid die de wens heeft dat bepaald beleid van de grond komt. De overheid zoekt *“naar mogelijkheden om de anderen in beweging te krijgen”*. Zowel letterlijk als figuurlijk tracht de overheid via de openbare ruimte om mensen in beweging te brengen. Toch geven een aantal kleine gemeenten aan nog aan het begin te staan van deze ontwikkelingen (Mv 5 – Kleine gemeente en Mr 8 – Middelgrote gemeente). Bovendien komen er kinderziektes naar boven: Zo is het lastig te bepalen wie er verantwoordelijk is voor ongevallen, bijvoorbeeld bij het vallen uit een sporttoestel, en lopen gemeenten tegen verouderde wetgeving aan die sommige aanpassingen belemmeren (Mr 8 – Middelgrote gemeente). Hierbij kan worden gedacht aan graffiti-beleid dat innovatieve vormen van snelheidsaanduiding onmogelijk maakt. Deze beperkingen vanuit de kaders doen denken aan de beperkingen die in het theoretisch kader zijn belicht, als resultaat van brede voorgeschreven richtlijnen die niet in elke specifiek scenario dienend zijn. Gericht op deze resultaten maken de regels omtrent graffiti het onmogelijk om een innovatieve toepassing te realiseren. Twee kleine gemeenten zeggen lovend te kijken naar de grotere gemeenten, die hierin al verder zijn (Mv 5 – Kleine gemeente en Mr 8 – Middelgrote gemeente). Zo heeft volgens één van de respondenten, de gemeente Amsterdam een wet die de burger beschermt door een minimum hoeveelheid groen per inwoner vast te leggen (Mv 5 – Kleine gemeente). In lijn met deze voorsprong van grote gemeenten in het benutten van de openbare ruimte, benoemen twee grote gemeenten dat zij burgers aanzetten tot het ontwikkelen van ideeën voor de inrichting van de openbare ruimte. Een gemeente gebruikt hiervoor ‘pitch avonden’ voor burgers bij de gemeente (Mv 13 – Grote gemeente), de andere gemeente heeft een sportactoren netwerk op poten gezet voor ideeën voor kleine aanpassingen die sport en bewegen kunnen stimuleren (Mr 11 – Grote gemeente). Deze bijeenkomsten duiden op een taakopvatting van de gemeenten zoals beschreven in de idealen van het Neoliberalisme; De initiatieven van de samenleving worden namelijk gekoesterd. Toch, in het geval van de pitch avonden, zijn de bijeenkomsten zo ingericht dat een jury (met daarin zowel beleidsambtenaren als mensen van buiten de gemeente) bepaalt welk

initiatief wordt doorgevoerd. Dit behouden van de macht om te bepalen wat wel en niet tot uitvoerig komt duidt op een regisserende rol zoals beschreven op de overheidsparticipatietrap. Deze rol wordt beschreven als een rol waarbij de overheid andere partijen een functie geeft, terwijl de overheid er zelf belang aan hecht de touwtjes in handen te hebben. Vooruitkijkend naar de toekomst verwacht een aantal beleidsambtenaren (Mr 4 – Kleine gemeente, Mr 6 – Middelgrote gemeente en Mr 10 – Grote gemeente) dat de Omgevingswet, die per 2021 in zal gaan, zal bijdragen aan het eenvoudiger aanpassen van de openbare ruimte ten behoeve van sport en bewegen. In termen van de relatieve vrijheid van beleidsambtenaren geeft deze wet meer ruimte voor eigen invulling omdat de wetgeving wordt vereenvoudigd.

4.3.3. Drie redenen waarom er weinig aandacht wordt besteed aan anders georganiseerde sport

Terwijl duidelijk is dat er relatief weinig aandacht uitgaat naar anders georganiseerde sport, is het, juist vanwege de opkomst ervan, interessant om te weten waarom deze aandacht beperkt is. De voornaamste redenen lijken te liggen in:

1. Het beeld dat de anders georganiseerde sporter de gemeente niet nodig heeft;
2. De hoeveelheid werk die ligt bij de georganiseerde sport;
3. De persoonlijke aandacht die de beleidsambtenaar er zelf aan wil besteden.

1. Het beeld dat de anders georganiseerde sporter de gemeente niet nodig heeft

Een reden voor beperkte aandacht voor de anders georganiseerde sport lijkt het ontbreken van de noodzaak om er mee aan het werk te gaan. Burgers kunnen het zelf, er is geen accommodatie voor nodig, en dat vindt de beleidsambtenaar goed.

Een aantal beleidsambtenaren stelt dat de anders georganiseerde sporters de gemeente niet of nauwelijks nodig hebben (Mv 1 – Kleine gemeente, Mv 2 – Kleine gemeente, Mr 4 – Kleine gemeente, Mr 9 – Grote gemeente, Mv 10 – Grote gemeente). Het is een eenvoudige sportvorm die burgers zelfstandig kunnen beoefenen, zoals blijkt uit onderstaande quote. De beleidsambtenaar in kwestie projecteert de situatie op zichzelf, reagerend op de vraag wat de rol van de beleidsambtenaar is met betrekking tot individuele sportbeoefening:

“Nou als ik zelf als individuele sporter ga fitnessen, dan denk ik niet van ‘goh zou ik nou de gemeente eens bellen?!’ Dat is voor mij als individuele sporter niet interessant. Ik vind mijn weg wel, ik bedoel ik heb internet. Dus ik vind het ook lastig om je rol als gemeente dan te bepalen” (Mv 1 – Kleine gemeente)

De quote belicht het beeld dat de burger de gemeente niet nodig heeft. Het komt überhaupt niet op om de gemeente ergens voor te bellen. Bovendien belicht deze beleidsambtenaar dat burgers hulp hebben van internet om hun weg te vinden. Met andere woorden: internet beantwoordt al de vragen van de burgers, hetgeen ze zelfstandiger maakt. Hierdoor beschrijft deze beleidsambtenaar het lastig te vinden een rol voor de gemeente te bepalen. Zoals ik het interpreteer ziet ze geen rol voor de gemeente omdat er geen vraag is vanuit de burger. In lijn met deze gedachte zegt een andere beleidsambtenaar dat technologie de burgers zelfstandig maakt (Mv 5 – Kleine gemeente). Via nieuwe apps kunnen zij eenvoudig sporten en progressie maken zonder externe hulp. In het theoretisch kader zijn een aantal coping mechanismen besproken die beleidsambtenaren kunnen inzetten om de vraag van burgers te doen afnemen. Als verklaring voor de beperkte aandacht voor georganiseerde sport, wordt gesteld dat anders georganiseerde sporters zelfstandig zijn en de gemeente daarom niet nodig is. Het perspectief van coping mechanismen aanhoudend, kan bovenstaande reden worden gezien als een methode om de vraag

van burgers te beperken. Het stellen dat zij de gemeente niet nodig hebben, maakt dat de beleidsambtenaar niets hoeft te doen en als het ware de vraag naar hulp verminderd. Het zou echter suggestief zijn om op basis van deze resultaten vast te stellen dat er sprake is van beperking van de vraag naar dienstverlening, mogelijk is er simpelweg geen vraag naar ondersteuning. Bovendien heeft de burger de beleidsambtenaren niet nodig, omdat er vaak geen accommodatie komt kijken bij dit sportverband. Een beleidsambtenaar zegt dat anders georganiseerde sport niet afhankelijk is van huurmogelijkheden van accommodaties (Mv 2 – Kleine gemeente). Mogelijk geeft de aandacht voor accommodatiebeleid zoals getypeerd in het theoretisch kader richting aan het denken van de beleidsambtenaar ten aanzien van anders georganiseerde sport. De focus op accommodaties kan werken als een filter waardoor andere beleidsterreinen worden onderbelicht. Wederom moet bij het koppelen van de resultaten aan de theorie over aandacht niet uit het oog worden verloren dat er mogelijk simpelweg geen vraag is naar ondersteuning. Een andere gemeente stelt dat je alleen je schoenen maar aan hoeft te doen om te kunnen hardlopen in de openbare ruimte (Mv 13 – Grote gemeente). Hiermee wordt wederom beargumenteerd dat de gemeente overbodig is ten aanzien van individuele sporters. Overigens wordt dit beeld dat de burgers de beleidsambtenaren niet nodig hebben als positief beschouwd. Dit komt terug in de enthousiaste uiting van een beleidsambtenaar die de zelfstandigheid van de burgers als ‘mooi’ bestempelt (Mv 2 – Kleine gemeente). In een andere gemeente wordt gesteld:

“wij hebben zelf ook de policy: ben je er zelf toe in staat, dan moet je het zelf gaan doen. Weet je, je hoeft niet altijd maar als overheid te organiseren. Mensen kunnen het ook heel goed zelf.” (Mr 10 – Grote gemeente)

Deze quote belicht het beleid van de gemeente, beschrijvend dat de overheid niet iedereen hoeft te ondersteunen. Zelfstandige burgers mogen zelf hun sport organiseren. In termen van de overheidsparticipatietrap kan worden gezegd dat een aantal gemeenten een houding van *loslaten* aanhouden. Zoals vermeld in het theoretisch kader wordt met *loslaten* bedoeld dat de overheid zich noch inhoudelijk noch procesmatig bemoeit met bepaalde aspecten van de samenleving.

2. De hoeveelheid werk die voortkomt uit de georganiseerde sport

Een andere reden voor de beperkte aandacht voor anders georganiseerde sport, wordt gerelateerd aan de veelheid aan werk die voortkomt uit de georganiseerde sport.

De georganiseerde sport lijkt veeleisend als het gaat om werkzaamheden voor beleidsambtenaren. Zo beschrijft de beleidsambtenaar van een kleine gemeente dat verhuur en onderhoud van velden, materialen en accommodaties veel meer voeten in aarde heeft dan hetgeen er bij anders georganiseerde sport nodig is (Mv 2 – Kleine gemeente). In termen van beïnvloedende eigenschappen op betekenisgeving kan de *context* van deze beleidsambtenaar, die beschikt over beperkte middelen, richting geven aan haar betekenissen. Het feit dat zij geen tijd heeft voor anders georganiseerde sport omdat georganiseerde sport te veel tijd kost toont deze schaarste in middelen. In het verlengde van het argument dat er veel taken liggen bij de georganiseerde sport, wordt beargumenteerd dat accommodatiebeheer meer prioriteit verdient. Zo legt de respondent uit, dat zij eerst de urgente taken gerelateerd aan accommodatiebeheer behandelt, alvorens ze aandacht besteedt aan andere zaken (Mv 2 – Kleine gemeente). Voornamelijk de accommodaties lijken ervoor te zorgen dat de beleidsambtenaren veel werk besteden aan georganiseerde sport. Deze werkzaamheden zijn niet alleen tijdrovend, maar krijgen ook veel prioriteit. Dit is in lijn met de focus van beleid zoals beschreven in de monitor sportbeleid (zie theoretisch kader) waaruit bleek dat gemeenten zich vooral richten op accommodaties en sportstimulering.

3. De persoonlijke aandacht die de beleidsambtenaar er zelf aan wil besteden.

Een derde motief voor de beperkte aandacht voor georganiseerde sport heeft betrekking op de beleidsambtenaren zelf.

De beleidsambtenaren zelf hebben een rol in waar ze wel of niet aandacht aan besteden. Hoewel dit argument maar door één respondent is gebruikt (Mr 4 – Kleine gemeente), vind ik het belangrijk om dit weer te geven. Dit argument laat namelijk zien dat de beleidsambtenaar als individu kan bepalen hoeveel aandacht er wordt besteed aan anders georganiseerde sport op basis van zijn of haar eigen goedvinden. Deze beleidsambtenaar besloot zelf de behoefte aan anders georganiseerde sport *niet* op te halen bij de burgers van zijn gemeente, ondanks de mogelijkheden daartoe. Het ophalen van deze informatie was volgens de respondent mogelijk via een uitvraag op basis van een enquête de gemeentelijke basisadministratie. De beleidsambtenaar besloot hier geen gebruik van te maken. Als hiervoor stelde hij dat deze keuze *puur vanuit hem* was gemaakt (Mr 4 – Kleine gemeente). In termen van relatieve autonomie zoals besproken in het theoretisch kader, kan hier worden herkend dat de respondent zelf, los van de kaders om hem heen, besluit over de wijze waarop beleid in de praktijk wordt gebracht. Daarbij heeft de uitvoering consequenties voor het sportlandschap, namelijk doordat er geen aandacht wordt besteed aan anders georganiseerde sport. Er is hier sprake van een beleidsambtenaar die handelt binnen discretionaire ruimte; hij besluit naar eigen goedvinden over maatschappelijke dienstverlening. Het gebruiken van deze discretionaire ruimte om te handelen naar eigen inzicht belicht ook een kijk op anders georganiseerde sport. Het feit dat hij het niet onder de aandacht brengt geeft een indruk van lage prioritering. In termen van eigenschappen van betekenisgeving kan dit mogelijk worden geduid door de context waarbinnen deze respondent zich bevindt. Deze respondent sprak herhaaldelijk van doelen als cohesie verbeteren en samenbrengen als focus van de gemeente. Mogelijk heeft deze respondent een beeld van sport als middel dat mensen moet samenbrengen, waarbinnen anders georganiseerde sport niet past. Overigens stelt een andere beleidsambtenaar dat de rol van haar voorganger als individuele beleidsambtenaar ook van grote impact is geweest op de aandacht van de gemeente op anders georganiseerde sport:

“Ik ben 2 jaar geleden iemand opgevolgd die deze functie 40 jaar gedaan heeft. Dus de benadering van sport was, ik wil niet zeggen zoals 40 jaar geleden, maar naar mijn idee wel ouderwets en achterhaald. Waarbij verenigingen heel erg centraal stonden.” (Mv 3 – Kleine gemeente)

Deze quote belicht wederom de invloed van de individuele beleidsambtenaar op de aandacht die gaat naar georganiseerde sport. De ouderwetse en achterhaalde methoden worden geassocieerd met de persoonlijke benadering van de voorganger van de respondent. Deze zouden hebben geleid tot het centraal stellen van verenigingen, dus per definitie niet van anders georganiseerde sport. Deze kijk op haar voorganger en de invloed daarvan op het niet centraal stellen van anders georganiseerde sport toont wederom de invloed van het individu in functie. Waar volgens de idealen van de bureaucratie besluiten niet bij de ambtenaren liggen heeft deze beleidsambtenaar zelf de macht gehad om jarenlang voornamelijk de verenigingen te ondersteunen vanuit zijn discretionaire ruimte.

Hoewel gericht op twee waarnemingen, belichten deze beleidsambtenaren de rol van het individu als verklaring voor de beperkte aandacht die wordt geschonken aan anders georganiseerde sport. De laatste genoemde verklaring voor de relatief beperkte aandacht voor anders georganiseerde sport is geduid als door individuele keuzes van de beleidsambtenaar bij wie de verenigingen heel erg centraal stonden. Hoewel dit maar in twee interviews naar voren is gekomen, is duidelijk dat het individu een stempel kan leggen op de mate waarin aandacht wordt gegeven aan anders georganiseerde sport. Of beter gezegd, in welke mate dit niet wordt gedaan.

Samenvattend kan worden gesteld dat er relatief weinig aandacht uitgaat naar anders georganiseerde sport, ten opzichte van georganiseerde sport. Wel wordt er aandacht besteed aan het stimuleren en toegankelijk maken van sport in de openbare ruimte. De ene gemeente is hier verder in dan de ander, en grote gemeenten lijken creatief in het betrekken van de burgers. In termen van de overheidsparticipatielader nemen zij hierin een loslatende rol om de burgers te stimuleren, en soms een regulerende rol om te bepalen welke initiatieven worden doorgevoerd. Daarbij kan in de ogen van een aantal beleidsambtenaren de Omgevingswet zorgen voor meer eenvoudige aanpassingen van de openbare ruimte in de toekomst.

De beperkte aandacht voor anders georganiseerde sport wordt door de beleidsambtenaren verklaard vanuit de beperkte noodzaak om burgers te ondersteunen hierin. Er is onvoldoende aanleiding om te stellen dat dit duidt op mechanismen om de vraag naar dienstverlening te beperken. Als motief stellen beleidsambtenaren dat anders georganiseerde sporters zelfstandig zijn en dat hun sportbeoefening eenvoudig is, onder meer omdat er vaak geen accommodatie voor nodig is. Bovendien wordt beargumenteerd dat, als gevolg van de hoeveelheid werk die er ligt bij georganiseerde sport en de hoge prioriteit ervan, er door de weinige tijd die overblijft weinig aandacht gaat naar anders georganiseerde sport. Dit duidt op een context van schaarse middelen zoals beschreven door Lipsky. Daarnaast wordt in twee gevallen geschetst hoe de individuele beleidsambtenaar persoonlijk een rol speelt in de hoeveelheid aandacht die naar deze sportvorm uitgaat. Hierbij maken deze beleidsambtenaren gebruik van discretionaire ruimte om invloed uit te oefenen op het sportlandschap.

5. CONCLUSIE

In deze paragraaf worden de onderzoeksvraag en subvragen beantwoord, naar aanleiding van de hierboven uiteengezette analyse. Bovendien worden praktische en wetenschappelijke aanbevelingen gegeven.

5.1. Beantwoording van de onderzoeksvragen.

De hoofdvraag van dit onderzoek is: ‘Welke betekenis geven beleidsambtenaren sport aan anders georganiseerde sport?’. Het doel van dit onderzoek was het krijgen van inzicht in de betekenis die beleidsambtenaren sport geven aan anders georganiseerde sport. Specifiek wilde ik hun visie op de opkomst van anders georganiseerde sport doorgronden. Daarbij wilde ik hun opvattingen met betrekking tot anders georganiseerde sport als middel voor maatschappelijke doelen duiden. Uiteindelijk wilde ik de kijk op hun eigen rol binnen de anders georganiseerde sport belichten. In deze conclusie beantwoord ik de hoofdvraag en de deelvragen van dit onderzoek:

1. Welke betekenis geven beleidsambtenaren sport aan de opkomst van anders georganiseerde sport?

Beleidsambtenaren zien de opkomst van anders georganiseerde sport als een uiting van de behoefte van burgers om ongebonden te sporten. Deze behoefte lijkt sterk in lijn met het proces van individualisering van de maatschappij zoals beschreven in de theorie. Voornamelijk de behoefte aan het vergroten van de vrijheid in handelen geeft hier onderbouwing voor. Deze behoefte lijkt het sterkst tot uiting te komen bij jongvolwassenen, die werk en gezinsleven combineren. Het valt op te merken dat de wens ongebonden te zijn niet per definitie inhoudt dat het collectieve verdwijnt; beleidsambtenaren beschrijven dat, onder anderen via whatsappgroepen, nieuwe sportgroepen ontstaan.

Aanvullend worden diverse factoren gerelateerd aan de opkomst van anders georganiseerde sport. Zo zouden grootte van de gemeente, het groeien of krimpen van de gemeente, en het al dan niet bezitten van veel groengebieden factoren zijn die naar inziens van een aantal respondenten zorgen voor verschillen in de hoeveelheid anders georganiseerde sport die opkomt in gemeenten.

2. Welke betekenis geven beleidsambtenaren sport aan de maatschappelijke functie van anders georganiseerde sport?

Beleidsambtenaren beschouwen anders georganiseerde sport als middel voor maatschappelijke doelen. Dit kwam tot uiting in uitspraken van de respondenten, ook over recente beleidsdocumentatie. Hoewel door enkele respondenten wordt gesteld dat het benutten van anders georganiseerde sport net zo hoog in het vaandel staat als het benutten van georganiseerde sport lijkt er in de praktijk minder aandacht uit te gaan naar anders georganiseerde sport. Anders gezegd lijkt er sprake te zijn van een transitie in denken over anders georganiseerde sport. Dit is zichtbaar in publieke discourses (in een beleidsdocument is opgenomen dat beide sportverbanden kunnen bijdragen als middel voor de maatschappij), maar de aandacht blijft in de praktijk achter ten opzichte van de aandacht voor de georganiseerde sport.

Beleidsambtenaren kennen verschillende functies toe aan verschillende vormen van anders georganiseerde sport. Individuele sportbeoefening en fitness dragen voornamelijk bij aan sport en beweegstimulering, terwijl ongebonden groepen bijdragen aan sociale doelen als het

verbeteren van cohesie en het opbouwen van netwerken. Ten aanzien van het commerciële aanbod zijn percepties verschillend. De ene beleidsambtenaar uit zich negatief over de kwaliteit van het aanbod, waar andere beleidsambtenaren diverse constructies vinden om juist met deze aanbieders samen te werken. Omtrent deze samenwerking lijken beleidsambtenaren zoekende in wat wel of niet mag binnen de Wet Markt en Overheid. Daarnaast zijn de individuele invloeden van beleidsambtenaren belangrijk gebleken voor de aandacht die uitgaat naar anders georganiseerde sport. Een van de respondenten stelt dat beleidsambtenaren individuele kenmerken kennen die hun geneigdheid om het commercieel aanbod te ondersteunen beperken.

3. Welke betekenis geven beleidsambtenaren sport aan hun eigen rol ten aanzien van anders georganiseerde sport?

Beleidsambtenaren besteden relatief weinig aandacht aan anders georganiseerde sport ten opzichte van georganiseerde sport. Daarbij vallen verschillende taakopvattingen op. In termen van de overheidsparticipatietrap hebben beleidsambtenaren voornamelijk een loslatende en stimulerende rol. Vanuit een neoliberaal perspectief verwachten zij initiatief uit de markt en samenleving als het gaat om anders georganiseerde sport. Toch verrichten beleidsambtenaren ook werkzaamheden in de openbare ruimte, om sport en bewegen toegankelijk te maken en te stimuleren. Hierin hebben de beleidsambtenaren een stimulerende rol en een regiefunctie. Deze regiefunctie kwam bij één gemeente naar voren waar het initiatief werd gelegd bij de samenleving, maar het doorvoeren ervan afhankelijk was van de beoordeling van een jury (mede samengesteld uit beleidsambtenaren sport). De beperkte aandacht voor anders georganiseerde sport wordt door de beleidsambtenaren verklaard vanuit de beperkte noodzaak om burgers te ondersteunen hierin. Dit zou kunnen duiden op mechanismen om de vraag naar dienstverlening te beperken, echter valt dit op basis van huidig onderzoek niet te concluderen. Als motief stellen beleidsambtenaren dat anders georganiseerde sporters zelfstandig zijn en dat hun sportbeoefening eenvoudig is, onder meer omdat er vaak geen accommodatie voor nodig is. Bovendien lijkt er meer prioriteit te worden gegeven aan ondersteuning van verenigingen en accommodaties bij enkele gemeenten. Dit duidt op een rol van de beleidsambtenaar georiënteerd op georganiseerde sport, meer dan op anders georganiseerde sport. De schaarse middelen zoals beschreven door Lipsky kunnen een verklaring bieden waarom deze beleidsambtenaren niet beide organisatieverbanden kunnen ondersteunen, vanuit het idee dat zij niet beschikken over voldoende tijd. Daarnaast wordt geschetst dat het individu in de beleidsambtenaar functie in sommige gevallen een rol speelt in de aandacht die naar anders georganiseerde sport gaat. Hierbij maken deze beleidsambtenaren gebruik van discretionaire ruimte om invloed uit te oefenen op het sportlandschap.

Hoofdvraag: Welke betekenis geven beleidsambtenaren aan anders georganiseerde sport?

Bovenstaande vraag valt op basis van de onderzoeksresultaten niet eenduidig te beantwoorden. Enerzijds per definitie omdat betekenisgeving juist diverse inzichten geeft, en anderzijds omdat anders georganiseerde sport een verzamelnaam is voor verschillende sportverbanden. Beleidsambtenaren zien de opkomst van anders georganiseerde sport als een uiting van de behoefte van burgers om ongebonden te sporten. Deze behoefte lijkt het sterkst tot uiting te komen bij jongvolwassenen, die werk en gezinsleven combineren. Kijkend naar de maatschappelijke waarde van deze opkomst, heeft elk sportverband (de individuele sporter, de ongebonden groep sporters en de commerciële sport) eigen kenmerken. Allen dragen bij aan sport- en beweeg participatie, maar enkel aan ongebonden groepen worden sociale waarden toegekend. Bovendien worden deze sportverbanden gerelateerd aan gezondheidsbevordering. Wel moet nuance worden aangebracht: er zijn ook beleidsambtenaren die zich kritisch uiten over de kwaliteit van het commercieel sportaanbod ten aanzien van de gezondheidsdoelstellingen. Een

aantal respondenten geeft aan niet of nauwelijks samen te werken met commerciële aanbieders, waar anderen juist constructies bedenken om, ondanks beperkingen door de Wet Markt en Overheid, samen te werken met deze partijen. Als het gaat om de perceptie van de beleidsambtenaren op hun eigen rol valt op te merken dat er relatief weinig aandacht uitgaat naar anders georganiseerde sport. Zowel een beperkte noodzaak voor ondersteuning als beperkte mogelijkheden hiertoe worden als verklaring gegeven. Beleidsambtenaren besteden relatief weinig aandacht aan anders georganiseerde sport ten opzichte van georganiseerde sport. Sommige beleidsambtenaren heb een loslatende rol waar anderen een stimulerende rol aannemen ten aanzien van anders georganiseerde sport.

5.2. Aanbevelingen

5.2.1. Wetenschappelijke aanbevelingen

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van een theoretisch kader om de resultaten te analyseren. Het combineren van kenmerken van betekenisgeving (context, aandacht en individu) met verschillende theorieën heeft bijgedragen aan de analyse.

Het perspectief van de taakopvatting van de gemeente als context waarbinnen de resultaten moeten worden geïnterpreteerd, bevorderde de analyse van de resultaten. Het gebruik van de overheidsparticipatietrap heeft ertoe bijgedragen dat eenvoudig kon worden geduid welke rol de beleidsambtenaar aannam ten aanzien van anders georganiseerde sport. Deze theorie kon daarbij inzicht geven in het oordeel van de beleidsambtenaren of het initiatief nemen in anders georganiseerde sport zou moeten liggen bij de overheid of bij de markt en samenleving. Met oog op toekomstig onderzoek gerelateerd aan de taakopvatting van overheidsinstanties kan de overheidsparticipatielader bijdragen aan het duiden van de rol van overheden in het licht van het al dan niet nemen van initiatief. In toekomstig onderzoek zou het bruikbaar zijn de verschillende rollen te belichten vanuit de implicaties ervan op de maatschappij. Met andere woorden, welke rol van de overheid zorgt voor welke consequenties? Nu zijn de opvattingen van beleidsambtenaren ten aanzien van hun eigen functie geduid vanuit de verschillende rollen van de overheidsparticipatielader, echter het verbinden van consequenties aan de verschillende rollen zou voor meer diepgang kunnen zorgen.

De theorie over de streef-level bureaucrats van Lipsky heeft ertoe bijgedragen dat inzicht is verkregen in het handelen van beleidsambtenaren vanuit hun eigen goedvinden. De beschrijving van discretionaire ruimte heeft ervoor gezorgd dat ik als onderzoeker grondig ging kijken naar uitspraken duidend op invloeden van het individu in de functie van beleidsambtenaar sport. Voor toekomstig onderzoek kan het bruikbaar zijn om uitspraken van beleidsambtenaren over het beleid te vergelijken met de formele beleidsteksten van hun gemeenten. Hiermee kan het gebruik van discretionaire ruimte beter worden aangetoond. Bovendien zouden verschillen tussen beleidsdocumenten (publieke discoursen) en de wijze waarop beleidsmedewerkers daarover oordelen in subpublieke discoursen, relevant zijn voor het doorgronden van de betekenis die beleidsambtenaren geven aan anders georganiseerde sport.

De literatuur over coping mechanismen heeft geholpen bij het doorgronden van patronen die beleidsambtenaren gebruiken in het beperken van de vraag naar dienstverlening. Echter is het moeilijk gebleken aan te tonen dat gedragingen die gelijkenissen toonde met coping mechanismen ook daadwerkelijk gericht waren op het zogenaamde rantsoeneren van vragen.

De analyse vanuit de context van individualisering heeft ertoe geleid dat gelijkenissen met anders georganiseerde sport zijn doorgrond. Specifiek werd de behoefte aan ongebondenheid vergeleken met de drijfveer naar persoonlijke vrijheid, hetgeen de opkomst van anders georganiseerde sport in een macroperspectief (op niveau van maatschappelijke ontwikkelingen) inbedt. Op basis van deze analyse is echter geen compleet beeld van de maatschappelijke ontwikkelingen geschetst. Hoewel een volledig beeld alleen valt na te streven en nooit kan worden bereikt, zou het bruikbaar zijn meer maatschappelijke ontwikkelingen te relateren aan anders georganiseerde sport.

5.2.1. Praktische aanbevelingen

Naar aanleiding van dit onderzoek zijn een aantal aanbevelingen te doen. Deze aanbevelingen zijn geadresseerd aan beleidsmakers, of het nu de beleidsambtenaren sport zelf zijn of andere betrokkenen bij het maken van dit beleid, en aan onderzoeksinstellingen die gericht zijn op sportbeleid.

Anders georganiseerde sport wordt door beleidsambtenaren gerelateerd aan de behoefte aan ongebondenheid. Voornamelijk was deze behoefte volgens de respondenten te herkennen bij jongvolwassenen. Uit een werkgroep van de VSG genaamd *jongvolwassenen* is geconcludeerd dat er veel winst valt te behalen voor deze groep als het gaat om sport en beweegparticipatie. Het samenbrengen van deze inzichten lijkt kansen te bieden voor toekomstig beleid. Mogelijk kan anders georganiseerde sport ertoe bijdragen dat deze doelgroep meer gaat sporten en bewegen.

Overigens is in dit onderzoek bij enkele beleidsambtenaren een transitie waargenomen in het denken over anders georganiseerde sport. Zij onderkenden de waarde van anders georganiseerde sport, maar in de praktijk bleek volgens enkelen dat er nog verbeteringen moesten plaatsvinden. Mogelijk kan het toekomstig beleid de gemeenten helpen om mee te gaan in de ontwikkeling van opkomst van anders georganiseerde sport. Onder meer is specifiek in relatie tot sport geconstateerd dat niet altijd helder is hoe om te gaan met de Wet Markt en Overheid. Hieromtrent kan het delen van kennis en ervaringen bijdragen. Mogelijk kunnen partijen als de VSG samen met kennisinstututen werken aan het verspreiden van deze kennis. Hieraan gerelateerd is door een respondent gevraagd hoe andere gemeenten het contact onderhielden met commerciële aanbieders. Ook over dit onderwerp kunnen kennis en ervaring worden uitgewisseld, bijvoorbeeld tijdens kennisdagen.

Daarbij zijn een aantal vragen opgehaald bij de respondenten. Afsluitend aan de interviews is hun gevraagd wat zij van andere gemeenten zouden willen weten. Hieruit bleek dat er behoefte is aan voorbeelden van hoe beleid kan bijdragen aan toenemende sportparticipatie voor individuele sporters. Bovendien was er vraag naar goede voorbeelden voor aanpassingen in de openbare ruimte voor deze groep. Hier kunnen kennisinstututen en de VSG bijdragen door goede voorbeelden op te halen binnen hun netwerk, en via ditzelfde netwerk weer te verspreiden. Uit dezelfde vraag kwam bij andere gemeenten naar voren dat zij nog moeilijkheden ondervinden bij het inzichtelijk maken van de anders georganiseerde sportparticipatie. Mogelijk kunnen kennisinstellingen hierop inspringen, en kunnen gemeenten hun werkwijze delen met elkaar.

6. REFLECTIE

In dit hoofdstuk bespreek ik op kritische wijze deze scriptie en het onderzoeksproces. Hiermee wil ik de lezers een kijk geven in mijn gedachten over het onderzoek en in de beperkingen ervan, zodat de uitkomsten van dit onderzoek beter in perspectief kunnen worden geplaatst.

Mijn beperkte onderzoekservaring

Deze scriptie is mijn eerste onderzoek met kwalitatieve methoden. Hiervoor had ik enkel de ervaring van onderzoekswerk tijdens de master sportbeleid en sportmanagement. Eerdere onderzoekservaringen waren van hele andere aard. Dit heeft als implicaties dat het onderzoeksproces een zoektocht was. Zowel sommige inhoudelijke als sommige methodologische inzichten kwamen voor mijn gevoel laat in het scriptieproces, waardoor ik deze niet heb kunnen benutten in de eerdere fasen. Zowel de methode als de gebruikte literatuur is nadat de interviews al waren afgenomen aangepast. Een meer ervaren onderzoeker zou bij voorhand andere keuzes hebben gemaakt.

Een onvoldoende heldere opzet

Deze scriptie is geschreven binnen de beperkingen van een aantal zogeheten blokken van de master. Specifiek had ik meer tijd willen besteden aan het opdoen van kennis over de bestuurlijke theorie, nog voor het afnemen van de eerste interviews. Hiermee had ik gericht onderzoek kunnen om antwoord te geven aan vragen die in de theorie nog open staan.

Het open karakter van de eerste interviews

Het open karakter van het begin van dit onderzoek heeft moeilijkheden met zich mee gebracht. Van nature heb ik graag een plan alvorens ik ga handelen, terwijl ik nu zonder helder beeld de eerste oriënterende interviews in ging. Ik volgde de wijsheid van mijn broer: “je kan pas een auto sturen als deze beweegt” door afspraken in te plannen en de eerste interviews af te nemen. De vroege keuze voor het afnemen van interviews heeft als nadeel gehad dat hetgeen ik onderzocht ook voor mijzelf abstract was. Welke topics een bruikbaar antwoord gingen geven op mijn onderzoeksvragen was nog onduidelijk. Voordeel is geweest dat respondenten hebben kunnen overbrengen wat zij belangrijk achtten. Nadeel was dat ik moeite had vroegtijdig de belangrijkste zaken te onderscheiden van bijzaken. Dit heeft ervoor gezorgd dat ik relatief weinig diepgang heb kunnen aanbrengen bij het afnemen van de eerste interviews. Wel is bij het inzien van de beperkte diepgang gekozen om de topiclijst aan te scherpen voor de volgende semigestructureerde interviews, hetgeen de resultaten heeft verbeterd.

Anonimiteit

In dit onderzoek is, zoals in de methode beschreven, voorgelegd aan de respondenten dat zij anoniem mochten fungeren in de scriptie als zij dit wilden. Hoewel een groot deel van de respondenten toestemming gaf met gemeentenaam in de scriptie te komen, hebben enkelen ook geuit dit niet wenselijk te vinden. Er is daarom gekozen om alle interviews te anonimiseren. Achteraf gezien, en de transcripten teruglezend, ben ik gaan inzien dat het onderwerp soms wel lading had, bijvoorbeeld al pratende over verhoudingen met collega's, of pratend over politiek gevoelige onderwerpen. Mocht ik dit onderzoek opnieuw doen, dan zou ik vooraf aan de interviews de anonimiteit willen benoemen als zijnde een feit, zodat de respondenten vrijuit kunnen spreken, en niet meer hoeven nadenken over het feit dat hun gemeentenaam mogelijk in de scriptie komt te staan. Toch viel mij op hoe schijnbaar ‘vrij’ de respondenten overkwamen in hun uitingen. Hoewel dit een interpretatie is van mijzelf, bevestigt dit het beeld dat ik in de methode schetste, dat de invloed van de functie van de onderzoeker bij de VSG op hoe de

respondenten zich uitten mogelijk beperkt is gebleven. Aan deze interpretatie kan weinig waarde worden gehecht, omdat deze gericht is op enkel één waarneming, namelijk die van mij als onderzoeker.

Open vragen

In de methode beschreef ik dat ik open vragen heb gebruikt om zo min mogelijk sturing te geven en zo veel mogelijk vrijheid in antwoorden aan de respondenten over te laten. Toch viel mij op bij het nalezen van de transcripten dat dit niet altijd is gelukt. Bij het controleren hiervan heb ik in enkele situaties zelfs de indruk gehad, dat mijn vraag zorgde voor een gericht antwoord. In deze scriptie heb ik beantwoording van deze vragen niet gebruikt. Toch kan het effect hebben op het verdere onderzoek, doordat de onderzochten de indruk kregen dat ik als onderzoeker bepaalde antwoorden wilde horen.

Ervaringen delen

In dit onderzoek naar interpretaties van beleidsambtenaren breng ik aan jullie over wat mijn kijk is op de kijk van anderen. Met andere woorden, lezers interpreteren in de tekst wat ik interpreteer uit interactie met respondenten. Mijn persoonlijke kijk, inherent aan dit onderzoek, is van grote invloed op wat de lezer te weten komt. Om meer betrouwbare interpretaties te maken had ik meer andere onderzoekers kunnen betrekken bij mijn denkstappen. Nu hebben enkele medestudenten en mijn begeleidster als klankbord gediend bij vaste feedback momenten, maar heb ik relatief weinig mensen betrokken in mijn interpretaties van de resultaten. Ter verbetering zouden bijvoorbeeld meer onderzoekers kunnen kijken naar de data om verschillende inzichten te belichten en bespreken.

7. LITERATUURLIJST

- Arends, H. (2017). Trendspotter: sport en bewegen. Geraadpleegd 2 januari 2018, van <https://tools.kenniscentrumsport.nl/samenhangmodel-trends-in-sport-en-sportbeleid/tool/trendspotter-sport-en-bewegen/>
- Balogun, J. (2003). From Blaming the Middle to Harnessing its Potential: Creating Change Intermediaries. *British Journal of Management*, 14(1), 69–83. <https://doi.org/10.1111/1467-8551.00266>
- Balogun, J., Jacobs, C., Jarzabkowski, P., Mantere, S., & Vaara, E. (2014). Placing Strategy Discourse in Context: Sociomateriality, Sensemaking, and Power. *Journal of Management Studies*, 51(2), 175–201. <https://doi.org/10.1111/joms.12059>
- Bleijenbergh, I. (2013). *Kwalitatief onderzoek in organisaties*. Boom Lemma uitgevers.
- Boeije, H. R. (Hendrika R. (2014). *Analyseren in kwalitatief onderzoek : denken en doen*. Boom Lemma uitgevers. Geraadpleegd van https://www.boomhogeronderwijs.nl/product/100-3619_Analyseren-in-kwalitatief-onderzoek-tweede-druk
- Boin, A. (1997). Leiderschap in het ambtelijk apparaat : naar een evenwichtige benadering, 175–188.
- Boorsma, P. B., Ongerling, L., & Staring, W. C. (1982). Overheid en sport, 929–941.
- Bovens, M. A. P. (Marcus A. P., Hart, P. 't, Twist, M. van (Marcus J. W., Berg, C. van den (Caspar F., Steen, M. van der (M. A. ., & Tummers, L. G. (2007). *Openbaar bestuur : beleid, organisatie en politiek*. Wolters Kluwer.
- Breedveld, K. (2014). Sportparticipatie: uitdagingen voor wetenschap en beleid.
- Breedveld, K., Elling, A., Hoekman, R., & Schaars, D. (2016). Maatschappelijke betekenissen van sport: wetenschappelijke onderbouwing en weerslag in lokaal beleid, 1–34. Geraadpleegd van <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=7376&m=1478271143&action=file.download>
- De Raad voor het openbaar bestuur. (2012). *Loslaten in vertrouwen Naar een nieuwe verhouding tussen overheid, markt én samenleving*. Geraadpleegd van <https://kennisopenbaarbestuur.nl/media/63034/loslaten-in-vertrouwen.pdf>
- Harvey, D. (2007). Neoliberalism as Creative Destruction. <https://doi.org/10.1177/0002716206296780>
- Hoekman, R. (2015). Gemeentelijke uitgaven aan sport.
- Hoekman, R., & Van der Maat, K. (2016). Monitor Lokaal Sportbeleid 2016: faciliteren, activeren en inspireren, (June).
- Homan, T. (2006). Wolkenridders Over de binnenkant van organisatieverandering. Geraadpleegd van <http://thijs-homan.nl/wp-content/uploads/2014/02/oratie-thijs-homan-Wolkenridders.pdf>
- Kenniscentrum Sport. (2018). Kennisbank Sport en Bewegen. Geraadpleegd 16 februari 2018, van https://www.kenniscentrumsport.nl/kennisbank/?kb_q=&kb_searchwhat1=tag&kb_trefwoord1=beleidsnota&kb_searchwhat2=tag&kb_trefwoord2=sportbeleid&kb_searchwhat3=tag&kb_trefwoord3=gemeenten&kb_searchwhat4=q&kb_trefwoord4=&kb_start-

year=2017&kb_end-year=2018

- Lee, A. S. (1991). Integrating Positivist and Interpretive Approaches to Organizational Research. *Organization Science*, 2(4), 342–365.
- Lipsky, M. (2010). Street Level Bureaucracy: Dilemmas of the Individual in Public Services. *The Russel Sage Foundation*, 1–11. <https://doi.org/10.1073/pnas.0703993104>
- Maitlis, S., & Christianson, M. (2014). Sensemaking in Organizations: Taking Stock and Moving Forward. *Academy of Management Annals*, 8(1), 57–125. <https://doi.org/10.1080/19416520.2014.873177>
- Maxwell, J. A. (2013). Qualitative research design: An interactive approach. *Qualitative research design: An interactive approach*, 218. <https://doi.org/10.1007/s13398-014-0173-7.2>
- Mills, J. H., Thurlow, A., & Mills, A. J. (2010). Making sense of sensemaking: the critical sensemaking approach. *Qualitative Research in Organizations and Management*, 5(2), 182–195. <https://doi.org/10.1108/17465641011068857>
- Ministerie van Economische Zaken Landbouw en Innovatie. (2012). Handreiking Wet Markt en Overheid, 1–47.
- Paull, M., Boudville, I., & Sitlington, H. (2013). Using sensemaking as a diagnostic tool in the analysis of qualitative data. *The Qualitative Report*, 18(27), 1–12. Geraadpleegd van <http://ro.ecu.edu.au/ecuworks2013/908>
- Rijksoverheid. (2017a). 1.6 Sport | Regering | Rijksoverheid.nl. Geraadpleegd 15 december 2017, van <https://www.rijksoverheid.nl/regering/regeerakkoord-vertrouwen-in-de-toekomst/1.-investeren-voor-iedereen/1.6-sport>
- Rijksoverheid. (2017b). Vertrouwen in de toekomst - Regeerakkoord 2017 – 2021. Geraadpleegd van <https://www.rijksoverheid.nl/regering/regeerakkoord-vertrouwen-in-de-toekomst>
- ROC. (z.d.). Beleidsambtenaar. Geraadpleegd 27 januari 2018, van <https://www.roc.nl/default.php?fr=beroep&beroepsid=3793>
- Schnabel, P. (2012). Het zestiende sociaal en cultureel rapport kijkt zestien jaar vooruit, 45–90.
- Seligman, L. (2016). Sensemaking throughout adoption and the innovation-decision process. *European Journal of Innovation Management An International Journal Journal of Knowledge Management*, 9(2), 36–46. Geraadpleegd van <https://doi.org/10.1108/14601060610640050//>
- Theeboom, M. (1998). De sociale waarde van sport. Alternatieven voor kansengroepen op lokaal vlak, 10–15.
- van den Dool, R. (2016). Anders Georganiseerde Sport, 24.
- VSG. (2018). *Handreiking Sport, bewegen en de Omgevingswet*. Geraadpleegd van <https://sportengemeenten.nl/wp-content/uploads/2018/04/Handreiking-Sport-bewegen-en-Omgevingswet.pdf>
- Vosman, S. (2013). Sportstimulering: doel of middel?
- VSG. (2018a). Dossier Omgevingswet. Geraadpleegd 16 juni 2018, van <https://sportengemeenten.nl/dossiers/dossier-omgevingswet/>
- VSG. (2018b). Regiobijeenkomsten Omgevingswet, Bewegen en Sport. Geraadpleegd 16 juni 2018, van <https://sportengemeenten.nl/regiobijeenkomsten-omgevingswet-bewegen-en-sport/>

- Walsham, G. (2006). Doing interpretive research. *European Journal of Information Systems*, 15(3), 320–330. <https://doi.org/10.1057/palgrave.ejis.3000589>
- Weber, M. (1968). *Economy and Society*. (R. Guenther & C. Wittich, Red.) (Vol. 1). New York: Bedminister Press.
- Weber, M., Heinrich Gerth, H., & Mills, C. W. (1946). *From Max Weber*.
- Weick, K. E. (1995). Sensemaking in Organizations (Foundations for Organizational Science). *Star*, 235. <https://doi.org/10.1177/009539978601800106>
- Weijers, D. (2010). Loopgroepen anders georganiseerd: vrijheid, blijheid?

Bijlage 1: Respondentenlijst

Referentie respondent	Geslacht	Dienstjaren in deze functie	Gemeente grootte	Categorie percentage verenigingslidmaatschap per inwoner per gemeente *
Mv 1 - Kleine gemeente	Vrouw	Onbekend	Klein	Laag
Mv 2 - Kleine gemeente	Vrouw	1,5		Hoog
Mv 3 - Kleine gemeente	Vrouw	2		Hoog
Mr 4 - Kleine gemeente	Man	14		Hoog
Mv 5 - Kleine gemeente	Man	9		Hoog
Mr 6 - Middelgrote gemeente	Man	9	Midden	Hoog
Mr 7 - Middelgrote gemeente	Man	0,5		Laag
Mr 8 - Middelgrote gemeente	Man	11		Laag
Mr 9 - Grote gemeente	Man	9,5	Groot	Laag
Mv 10 - Grote gemeente	Vrouw en man	Onbekend		Hoog
Mr 10 - Grote gemeente				
Mr 11 - Grote gemeente	Man	7		Laag
Mr 12 - Grote gemeente	Drie mannen	Onbekend		Laag
Mv 13 - Grote gemeente	Vrouw	Onbekend		Laag
Directeur VSG	Man		NVT	NVT

*Het percentage verenigingslidmaatschap per inwoner per gemeente is gecategoriseerd in "Laag" of "Hoog". "Laag": de 50% laagst scorende gemeenten, "Hoog": de 50% hoogst scorende gemeenten.

Bijlage 2: Codeboom en aantal codes per aftakking

Codes	Sources	References
1 - de opkomst van anders georganiseerde sport	0	0
A - ongebondenheid	10	31
B - afhankelijkheid van diverse factoren	9	23
2 - anders georganiseerde sport als middel voor maatschappelijke doelen	0	0
A - het maakt niet uit hoe je sport, als je maar sport	6	7
B - ags als middel	14	73
3 - de kijk op de rol van de beleidsambtenaar ten aanzien van anders georganiseerde sport.	0	0
A - percentages aandacht ags	2	2
B - rol in or	12	32
C - reden beperkte aandacht	12	76

Bijlage 3: Topiclijst

1. Opbouw

1.1. Informeel

1.2. Agenda

1.3. Informatie interview

- Ik stuur u het transcript toe. U krijgt de kans hierop te reageren vóór publicatie.
- Wenst u en uw organisatie anoniem te zijn in dit onderzoek?
- Mag ik dit interview opnemen?

----- Start opname -----

1.4. Informatie respondent

- Naam functie. Beleidsambtenaar sport en bewegen +
- Jaren in functie
- Eigen sportbeoefening

1.5. Informatie onderzoek

- Doel onderzoek: Betekenisgeving AGS, - Waarden, kansen en belemmeringen AGS -
- Definiëring AGS
- Eindproduct: Scriptie en factsheet

2. Topiclijst

2.1. Openbare ruimte (OR) ongeorganiseerd/individueel, vb. hardloper

- Kan je een situatie beschrijven waarin je te maken hebt met sport in de OR?
- Wat is jouw ervaring hiermee?
- Wat stimuleert het ondersteunen ervan (welk beleidsdoel? Reden opkomst, verschil met 20 jaar geleden)?
- Wat belemmert het ondersteunen ervan? (Andere gebruikers OR?)
- Wat maakt AGS in de OR bij jullie uniek? Verwacht je verschillen met andere gemeenten? (Verschil tussen gemeenten)
- Hoe kijk je naar de komende Omgevingswet van 2021?

2.2. Openbare ruimte (OR) vb. Bootcamp club

- Kan je een situatie beschrijven waarin je te maken hebt met sport in de OR
- Wat is jouw ervaring hiermee?
- Wat stimuleert het ondersteunen ervan (welk beleidsdoel? Reden opkomst, verschil met 20 jaar geleden)?
- Wat belemmert het ondersteunen ervan? (Commercie op OR? Vb. koffiekar in OR)
- Wat maakt AGS in de OR bij jullie uniek? Verwacht je verschillen met andere gemeenten? (Verschil tussen gemeenten)
- Hoe kijk je naar de komende Omgevingswet van 2021?

2.3. Commerciële sportscholen

- Kan je een situatie beschrijven waarin je te maken hebt met commerciële sportscholen?
- Wat is jouw ervaring hiermee?
- Hoe beschrijf je het contact met commerciële aanbieders? (Van oudsher GS, hoe commercie?)
- Wat stimuleert het ondersteunen ervan? (Welk beleidsdoel? Reden opkomst, verschil met 20 jaar geleden)
- Wat belemmert het ondersteunen ervan? (Staatsondersteuning?)
- Hoe verhoudt dit zich tot de wet maatschappelijk ondernemen?

2.4. Rol BAS

- Welke rol speelt de BAS in AGS-ondersteuning?
- Met welke actoren trek je hierin op? (Burgers, bestuur/wethouder, commercie, GS)
- Welke belangen spelen hierbij? (Politiek? GS? Individuen in functie)

- Waar loop je tegen aan? (Meetbaarheid?)
- Wat zou je helpen? (Technologieën?)

3. Afbouw

3.1. *Check behandelde topics*

3.2. *Kunt u iets noemen wat ik nog niet bevraagd heb, wat van belang is over dit onderwerp?*

3.3. *Welke documentatie kan ik benaderen over AGS in uw gemeente?*

----- Einde opname -----

3.4. *Dank/afsluiting*

